

Pismo
ukazuje się
we wtorki
i piątki

Głos weekend

Piątek

7 marca 2025

nr 19 (LXXX)

cena: 22 Kč

WIADOMOŚCI
CZESKI CIESZYN
WSPIERA PZKO
STR. 2-3

OSTATKI W REGIONIE
POCHOWANO...
ZABAWKOWE
SKRZYPCE STR. 4

KULTURA
ZAPROSZENIE NA
ODSŁONIĘCIE POMNIKA
STR. 6

W znalezieniu lekarza pomoże ubezpieczalnia

PROBLEM: W województwie morawsko-śląskim brakuje lekarzy różnych specjalizacji – najbardziej lekarzy rodzinnych, stomatologów, neurologów, psychologów i psychiatrów. Co zrobić, jeżeli nie udaje nam się znaleźć lekarza dla siebie lub dziecka? Podpowiadamy w artykule.

Danuta Chlup

Do redakcji zwróciła się czytelniczka z Hawierzowa. Lekarz rodzinny wysłał ją, z kompletem wstępnych badań, do reumatologa. Kobieta nastawiła się na długi czas oczekiwania na wizytę, lecz nie liczyła się z jeszcze gorszym scenariuszem – mianowicie, że żaden lekarz nie będzie chciał jej przyjąć. Ani w Hawierzowie, ani w okolicznych miastach, nawet w Ostrawie, nie udało jej się znaleźć reumatologa. W telefonie słyszała zawsze to samo: „Nie przyjmujemy nowych pacjentów”. Na kilka wysłanych e-maili w ogóle nie otrzymała odpowiedzi.

Po kilkunastu daremnych próbach samodzielnego uporania się z problemem kobieta zwróciła się do swojej ubezpieczalni zdrowotnej – RBP w Ostrawie. Odpowiedź otrzymała szybko. Mina jej nieco zrzędlą, gdy się okazało, że wskazana przez ubezpieczalnię reumatolożka, która może ją przyjąć, ma gabinet aż w Studencie. Z Hawierzowa to ok. 45 minut jazdy samochodem. Komunikacją publiczną – półtorej godziny z co najmniej jedną przesiadką.

● W Szpitalu z Polikliniką w Karwinie-Raju przyjmują różni lekarze – specjaliści. Fot. DANUTA CHLUP

To nie żadna pomyłka. Ubezpieczalnia postąpiła zgodnie z rozporządzeniem rządu określającym tak zwaną miejscową i czasową dostępność ambulatoryjnej opieki medycznej.

Zgodnie z tym przepisem pacjent ma zapewnioną dostępność do reumatologa, jeżeli zdoła do niego dojechać drogą publiczną w czasie nieprzekraczającym 60 minut. Dla

różnych specjalizacji czasy te są różne: od 35 do 120 minut.

Ciąg dalszy na str. 3

Mobilna redakcja zawita 13 marca do Wędryni

Drodzy mieszkańcy Wędryni i okolic. W najbliższy czwartek (13 marca) nie może was zabraknąć w „Czytelnii” w Wędryni. Od godziny 9.00 do 15.00 zapraszamy do mobilnej redakcji „Głosu”. Zgodnie z zapowiedziami chcemy być jeszcze bliżej czytelników. Dlatego co jakiś czas będziemy ruszali w teren, żeby pokazać na żywo, jak wygląda pro-

ces tworzenia jedynego polskiego dziennika na Zaozliu. To świetna okazja nie tylko do podpatrzenia dziennikarzy „Głosu” w pracy, ale przede wszystkim porozmawiania o nurtujących was problemach, podsunięcia ciekawych tematów, którymi zajmujemy się na naszych łamach w przyszłości. Czekamy oczywiście także na negatywne uwagi, dzięki którym – mamy nadzieję – uda nam

się sprawić, że „Głos” będzie jeszcze ciekawszy i bardziej wartościowy. Na miejscu będzie można także załatwić wszelkie sprawy formalne, na przykład zaprenumerować wydanie papierowe oraz wykupić pakiet Premium na naszej stronie internetowej www.glos.live. W związku z wizytą w Wędryni w czwartek 13 marca redakcja w Czeskim Cieszyźnie będzie zamknięta.

Podczas naszego spotkania w wędryńskiej „Czytelnii”, dzięki uprzejmości Miejsowego Koła PZKO na czele z prezesem Bogusławem Raszką, każdy będzie mógł nagrać także krótkie życzenia dla „Głosu”, który w roku 2025 świętuje 80-lecie istnienia.

Do zobaczenia.

Tomasz Wolff,
redaktor naczelny „Głosu”

REKLAMA

80 lat GŁOS

**Dalej, wyżej, szybciej!!!
Olimpijskiej kondycji
i co najmniej
kilku rekordów świata
życzy
Klub Kibica
Boconowice**

GL-085

Letnie obozy

- tenisowe
- badmintonowe
- jeździeckie (dla dzieci od 8 lat)
- Przedszkolaczek (dla dzieci 3–6 lat)

Wykorzystaj swój BENE-fit!

E-aplikacja na www.sportvitality.cz
+420 601 276 193

GL-609

ZDANIEM... Łukasza Klimania

klimaniec@glos.live

Politycznym kanapkożercom mówimy stanowcze „nie”! Jeśli polityk chce w Cieszynie zjeść słynną kanapkę ze śledziem, ma to zrobić z dala od obiektywów kamer, aparatów i smartfonów, broń Boże nie chwając się światu tym faktem. Tak można odczytać oświadczenie przedsiębiorstwa Społem Cieszyn, jakie zostało wydane w minionym tygodniu.

Ale zaraz, zaraz... Być w Paryżu i nie zjeść bagietki, odwiedzić Wadowice i nie liźnąć kremówki – to jak być w Cieszynie i nie zjeść słynnej kanapki ze śledziem!

A taką właśnie skonsumowali w ostatnich dniach polscy politycy, którzy zjawili się nad Olzą – Magdalena Biejał, kandydatka Lewicy na prezydenta RP, wiceminister infrastruktury Przemysław Koperski, a także poseł PiS Grzegorz Puda. Co więcej, ośmielili się z nią sfotografować. Zdjęcia zających się kanapkami polityków w sklepie Społem przy ul. Głębokiej skrzętnie zostały umieszczone na ich kontach w mediach społecznościowych. Przekaz był prosty – jeśli jesteś w Cieszynie, to po prostu musisz skosztować słynnych kanapek.

Szybko jednak okazało się, że kanapka ze śledziem nie może być... kielbasą wyborczą. Przynajmniej tak tę sprawę potraktowali przedstawiciele PSS Społem w Cieszynie, wydając nieoczekiwanie dla wszystkich oświadczenie o takiej treści: „Społem w Cieszynie nie uczestniczy w kampanii wyborczej żadnego z kandydatów i jest apolityczna. Zarząd Spółdzielni nie wyraził zgody na posługiwanie się na cele kampanii wyborczej znakami towarowymi „Społem w Cieszynie. Nowoczesność Tradycja” oraz »Cieszyńskie Kanapki«”.

Zatem, drodzy politycy, nie wściecie się chwalić publicznie cieszyńskimi kanapkami. Jeśli sądzicie, że na śledziu można wypłynąć na szczyt wyborczych sondaży wpływając na potencjalnych wyborców, którzy jak nic zajądają się cieszyńskimi kanapkami, nic bardziej mylnego!

Swoją drogą, nawet internauci zwrócili uwagę, że zdjęcia zamieszczone przez polityków są darmową reklamą cieszyńskich kanapek w całej Polsce. Ale kto wie, może nie takiego rozgłosu oczekują w zakładzie, który stoi za ich produkcją. A może wręcz przeciwnie – to prze-myślana strategia i takie oświadczenie wpłynie na jeszcze większe zainteresowanie kanapkami?

Tak czy siak – smaczno! Bo cieszyńskie kanapki są świetne.

REKLAMA

**POKAZ MODY
AKCJA CHARYTATYWNA**

**KWIAT MORWY
PODRÓŻ DOOKOŁA ŚWIATA**

**13. 3. 2025
16:00
KASS STRZELNICA**

MARCIŃ BURDA 1114111119 MADERE SZKOLNA

GE-143

www.glos.live

DZIŚ...

7

marca 2025

Imieniny obchodzą:
Felicyta, Tomasz
Wschód słońca: 6.06
Zachód słońca: 17.27
Do końca roku: 299 dni
(Nie)typowe święta:
Dzień
Doceniania Pracownika
Przyszłowie:
„Gdy marzec suchy,
kwiecień nagradza,
bo deszcze sprowadza”

JUTRO...

8

marca 2025

Imieniny obchodzą:
Beata, Gabriela
Wschód słońca: 6.03
Zachód słońca: 17.29
Do końca roku: 298 dni
(Nie)typowe święta:
Międzynarodowy
Dzień Kobiet
Przyszłowie:
„Gdy w marcu grzmi,
w maju śniegiem ćmi”

POJUTRZE...

9

marca 2025

Imieniny obchodzą:
Dominik, Franciszka
Wschód słońca: 6.01
Zachód słońca: 17.31
Do końca roku: 297 dni
(Nie)typowe święta:
Światowy Dzień Didżeja
Przyszłowie:
„Gdy Franciszka z wichrem
po polu hasa, może
synpąć śniegiem powyżej
pasa”

POGODA

piątek

dzień: 17 do 19°C
noc: 2 do 0°C
wiatr: 4-6 m/s

sobota

dzień: 16 do 18°C
noc: 0 do -1°C
wiatr: 1-3 m/s

niedziela

dzień: 15 do 17°C
noc: 5 do 3°C
wiatr: 2-4 m/s

Czeski Cieszyn wspiera PZKO

Rada Miasta Czeskiego Cieszyna zdecydowała w poniedziałek o przyznaniu dotacji w wysokości 1 miliona koron na kontynuację remontu budynku przy ul. Strzelniczej 28 – siedziby Zarządu Głównego PZKO. Środki te pozwolą na wymianę okien, drzwi oraz docieplenie obiektu.

Szymon Brandys

FOT. SZYMON BRANDYS

– Znajduje się on przy jednej z najładniejszych ulic w naszym mieście. PZKO pozyskało na jego remont ponad 20 milionów koron z różnych źródeł – z Republiki Czeskiej, Polski oraz od prywatnych darczyńców – mówił.

W ostatnich latach obiekt przeszedł szereg prac remontowych, które trwają od 2018 roku – m.in. wymianę dachu oraz modernizację części pomieszczeń. Kolejne etapy modernizacji realizowane są sukcesywnie, aby poprawić funkcjo-

nalność i estetykę budynku wzniesionego w dwudziestolecie międzywojennym.

Do tej pory na renowację udało się pozyskać 25,33 mln koron, głównie z polskiego Ministerstwa Spraw Zagranicznych oraz czeskiego Ministerstwa Środowiska Naturalnego.

W przypadku polskich środków, chodzi o program „Infrastruktura polonijna” MSZ RP, realizowany za pośrednictwem Fundacji „Pomoc Polakom na

Wschodzie” im. Jana Olszewskiego. PZKO prowadzi także publiczną zbiorke w internecie – szczegóły dotyczące płatności można znaleźć na stronie pzko.cz.

Obecnie na koncie transparentnym w Fio banka, a.s. znajduje się ponad 1,3 mln koron, ale środków na realizację całej inwestycji wciąż brakuje. Początkowo koszt remontu „Fasalówki” szacowano na 18 mln koron, jednak inflacja oraz wzrost cen materiałów budowlanych sprawiły, że całkowity budżet wzrósł do 35 mln koron.

– Dotacja miejska to znaczące wsparcie dla tej instytucji, która zrzesza 900 mieszkańców Czeskiego Cieszyna – dodał Pustówka.

W budynku przy ul. Strzelniczej 28 mieszczą się Zarząd Główny PZKO oraz redakcje „Głosu” i „Zwrotu”. Działa tu także kultowy klub „Dziupla”, Centrum Coworkingowe oraz Centrum Polskie Kongresu Polaków. W planach jest zgromadzenie pod jednym dachem PZKO, Kongresu oraz innych polskich organizacji.

– PZKO to wizytówka całego miasta. Na jego terenie działa aż 10 kół, które organizują wydarzenia otwarte dla wszystkich i promują kulturę polską – podkreśla prezes PZKO Helena Legowicz.

630

nowych miejsc parkingowych na autostradowych miejscach obsługi podróżnych (MOP) w Republice Czeskiej uruchomi w tym roku Dyrekcja Dróg i Autostrad. To oznacza blisko 50-procentowy wzrost w skali roku. Mniej więcej połowa miejsc będzie przeznaczona dla ciężarówek. W całej RC służy obecnie kierowcom 9,1 tys. miejsc parkingowych w ramach MOP-ów, ponad jedna trzecia wydzielona jest dla tirów.

(dc)

KRESKĄ MALOWANE

Rys. JAKUB MRÓZEK

Ścieżki wokół zapory nie będzie

To już niemal pewne. Nie powstanie ścieżka rowerowa wokół jeziora zaporowego w Cierlicku, planowana od przeszło dwóch dekad. Głównymi powodami są astronomiczne koszty oraz trudny teren.

Asfaltowe ścieżki rowerowe nad sztucznymi jeziorami są bardzo popularnymi miejscami rekreacji. Przykładem może być Oleszna czy też właśnie budowana ścieżka wokół Zapory Żermanickiej. Wójt Cierlicka David Biegun tłumaczy jednak, że nawet gdyby udało się zrealizować w jego gminie planowaną od lat inwestycję, to ścieżka ta nie byłaby tak atrakcyjna i bezpieczna jak wyżej wymienione.

– Przedze wszystkim to nigdy nie miała być asfaltowa ścieżka w całości okrążająca jezioro i biegnąca przy jego brzegach. Jej odcinki miały być kombinowane z tak zwanymi trasami rowerowymi, przez co należy rozumieć istniejące szosy oraz drogi drugiej, czy nawet pierwszej klasy – podkreślił wójt w rozmowie z „Glosem”.

Ścieżka miała zostać wybudowana i dofinansowana z funduszy państwowych w ramach programu rewitalizacji ekologicznej. Koszty budowy miały wynosić 166 mln koron. Nim jednak dokumentacja była gotowa i można było w 2022 roku ogłosić przetarg, upłynęło wiele lat i koszty, pomimo okrojenia projektu, ostatecznie wzrosły do 342 mln. ko-

• Ścieżka rowerowa wokół jeziora w Cierlicku nie powstanie. FOT. DAWUTA CHLUP

ron. Pod koniec ub. roku Ministerstwo Finansów przetarg anulowało i odmówiło finansowania inwestycji w tej postaci.

– Głównym powodem tego posunięcia jest przede wszystkim prze-wartościowanie priorytetów Mi-nisterstwa Finansów dotyczących podziału środków finansowych w związku z ekstremalnymi skutka-mi ubiegłorocznych wrześniowych powodzi w województwie moraw-sko-śląskim. Wyrządziły one stra-ty przekraczające 70 mld koron, w tym 45 mld na mieniu publicz-nym – napisał rzecznik MF Ondřej

Macura w odpowiedzi na pytanie „Głosu”.

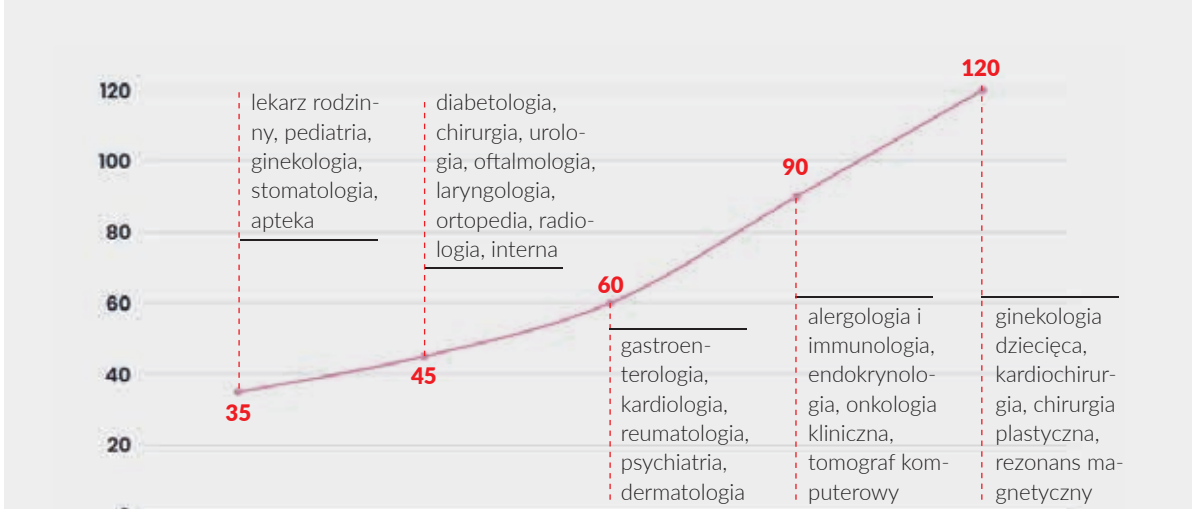
Wójt Biegun tłumaczy, że wysokie koszty wiążą się z tym, że cierlicka ścieżka musiałaby pokonywać liczne przeszkody terenowe i budowlane, co przekłada się na wysokie koszty.

Liczy na to, że zamiast dotacji na ścieżkę rowerową uda się pozyskać wsparcie na projekt budowy ośrodka zdrowia i rehabilitacji. Gmina zamierza przebudować na ośrodek dawny kompleks przemysłowy Tevos, który kupiła w zeszłym roku. Inwestycja jest na etapie przygotowania studium.

(dc)

W znalezieniu lekarza pomoże ubezpieczalnia

Czas dojazdu wyrażający dostępność opieki zdrowotnej (w minutach)

Dane dotyczą opieki ambulatoryjnej. Tabela nie zawiera wszystkich specjalizacji. Źródło: Rozporządzenie Rządu RC nr 307/2012 Dz. U.

Dokończenie ze str. 1

Pomoc ubezpieczalni w znalezieniu lekarza nie jest bynajmniej jej dobrą wolą, lecz ustawowym obowiązkiem. Tłumaczy Ondřej Jakob, rzecznik Ministerstwa Zdrowia RC: – O ile ubezpieczalnia nie znajdzie lekarza dla ubezpieczonego, ma on prawo złożyć skargę do Ministerstwa Zdrowia. Osoby zarejestrowane w dowolnej ubezpieczalni mogą ponadto wyszukiwać lekarzy poprzez formularz elektroniczny zamieszczony pod adresem nedostup-napece.mzcr.cz. Trzeba tam wpisać podstawowe informacje o sobie, jakiego specjalisty dana osoba poszukuje i gdzie jest ubezpieczona. Ubezpieczalnia jest zobowiązana

znaleźć lekarza i poinformować ministerstwo o spełnieniu obowiązku. Pracownik ministerstwa dodaje: – Z danych, jakimi dysponujemy, oraz z docierających do nas informacji – czy to ze wspomnianego formularza, czy też z indywidualnych e-maili i listów – wynika, że najwięcej skarg dotyczy dostępności opieki zdrowotnej w dziedzinie stomatologii. Najgorsza jest sytuacja w województwie morawsko-śląskim.

Niedobór dentystów to ciągły problem. Przyczyn jest więcej. Doświadczona stomatolożka Dagmar Kubinowa, przyjmująca w Suchej Górnej, wskazuje jeden z nich. – Dzisiaj dentysta, który chce zapewnić wysokiej jakości leczenie i przestrzegać procesu technologicznego wymaganego w przypad-

ku nowo stosowanych materiałów, potrzebuje o wiele więcej czasu dla jednego pacjenta niż dawniej. Znaczenie ma także to, że pogarsza się stan ubiegnięcia populacji.

Ivo Čelechovský, rzecznik ostraw-skiej ubezpieczalni RBP, przekonuje, że oprócz stomatologów ludzie w regionie morawsko-śląskim najczęściej bezskutecznie poszukują lekarzy ogólnych, neurologów, psy-chiatrów i psychologów.

Elenka Mazurowa, rzeczniczka innej ubezpieczalni z siedzibą w Ostrawie – Czeskiej Przemysłowej Ubezpieczalni Zdrowotnej (ČPZP), precyzuje, że w ub. roku instytucja ta otrzymała przeszło 700 prób o pomoc w znalezieniu lekarza ogólnego. Wszystkie pomyślnie rozwiązała.

(dc)

Zamiast basów pochowano... zabawkowe skrzypce

Ucichły dźwięki muzyki karnawałowej, symbolicznie pochowano basy. We wtorek na balu ostatecznym w Domu Polskim Żwirki i Wigury w Cierlicku-Kościele bawili się niemal do północy seniorzy kół PZKO w Cierlicku-Centrum, Kościele, Grodziszczu i Stanisławicach.

• Punktem kulminacyjnym imprezy był symboliczny pogrzeb basów, zastąpionych przez zabawkowe skrzypce.

Beata Schönwald

Jest naszym zwyczajem, że tak jak w każdym drugim czwartku w miesiącu rozpoczynamy nasze spotkanie od odśpiewania pieśni „Płyniesz, Olzo”, tak było również dziś na naszym balu ostatecznym – powiedziała „Głosowi” przewodnicząca cierlickiego Klubu Seniora Helena Kopic.

Jednak głównym akcentem otwierającym wtorkową imprezę wieńczącą tegoroczny karnawał był polonez. Pierwsze tony tego majestatycznego tańca narodowego zabrzmiały już o godz. 16.00. Po nim na parkiet wyszli młodzi – człon-

kowie grupy tanecznej przygotowującej okolicznościowe programy artystyczne. Następnie przyszła kolej na pozostałe atrakcje, jak na przykład tzw. numerowany walczyk, który odtaczali pary wyłonione na podstawie ponumerowanych kotylionów. Para, która poradziła sobie najlepiej z tym zadaniem, została uhonorowana tytułami Królowy i Królewicza Balu.

Dużą popularnością cieszyła się jak co roku również loteria fantowa. Przygotowaniem nagród i 700 losów zajął się 93-letni Gustaw Walek. Nie był jedynym 90-latkem, który aktywnie włączył się w organizację cierlickich ostatecznych. Mowę powitalną wygłosił bowiem niewiele od niego młodsza Czesława Sznappa.

We wtorkowy wieczór bawili się na Kościele nie tylko emeryci. Na parkiecie można było zauważyć także nieco młodsze pary.

– W tym roku żegnamy karnawał w gronie 75 osób. To w sam raz jak na możliwości sali, która pomieści 80 balowiczów. Mamy także gości z Polski – poinformowała Helena Kopic.

– Od pewnego czasu przychodzimy na te bale. Korzystamy z zaproszenia pana Gustawa Walka, który był nauczycielem w szkole w Kocobędzu i wielu z nas uczył. Staramy się wspierać swoich, czyli nasze polskie organizacje, no i ogólnie jest tu bardzo sympatycznie – przyznała Natalia Branny z Kocobędza. W tym sezonie był to jej trzeci bal.

Znakomicie bawili się również miejscowi. – W starszym wieku nie

chodzimy już na całonocne bale. Dziś się ostatki są więc naszą pierwszą i zarazem ostatnią imprezą w tegorocznym karnawale. Przyszłam tutaj z mężem, ale bawimy się wszyscy razem, bo wszyscy się dobrze znamy z naszego Klubu Seniora – przekonywała Emilia Martynkowa.

Bal ostateczny cierlickich seniorów i ich przyjaciół w niczym nie ustępował tradycyjnym polskim balom, których zorganizowano na Zaolziu dziesiątki w czasie tegorocznego długiego sezonu karnawałowego. Grała muzyka, bary do samego końca były zaopatrzone w ciastka, koreczki i mocne trunki, były kolacje i ciepła kolacja, kwiaty i kotyliony.

Punktem kulminacyjnym imprezy był symboliczny pogrzeb basów. – W tym miejscu i w tym

czasie zawsze żegnaliśmy nasze basy. Niestety rządowy program oszczędnościowy zrobił nam z nich miniaturowe. Myślę jednak, że nie będzie nam to przeszkadzać, żebyśmy nie opłakali końca karnawału – zapowiedział prowadzący obrządek chowania basów. Prawdziwy powód, dla którego zamiast dużego instrumentu „pochowano” tylko zabawkowe skrzypce, był jeszcze bardziej prozaiczny. Ze względu na trwający remont Domu Polskiego Żwirki i Wigury organizatorom nie udało się znaleźć noszy. – Te skrzypce to historyczna zabawka. Kupiłem ją mojemu synowi w 1972 roku. Aby zachować proporcje, taczki nasz kopiódł też miał dziecięce – wyjaśnił „Głosowi” Czesław Szypka.

• Gustaw Walek (na pierwszym planie) jest duszą ostatecznych cierlickich seniorów. Zdjęcia: BEATA SCHÖNWALD

Seniorzy zabalowali

• Niemal wszystkie miejsca siedzące w sali Domu PZKO w Gródku zostały zajęte.

Tegoroczny karnawał był bardzo długi. W jego ostatni dzień, we wtorek po południu, Klub Seniora przy MK PZKO w Gródku po raz pierwszy zorganizował Bal Ostateczny Seniorów. Nie zabrakło tradycyjnych słów wypowiedzianych przez Stanisława Wolnego: „Poloneza czas zacząć!”.

– Wraz z moim poprzednikiem, byłym prezesem Pawłem Pilchem wpadliśmy na pomysł zorganizowania nowej imprezy – balu ostatecznego seniorów. To przede wszystkim jego inicjatywa, a my pomagaliśmy z organizacją oraz programem – mówił „Głosowi” Stanisław Wolny, poprzedni prezes MK PZKO w Gród-

ku. – Mieliśmy co prawda obawy, ale okazało się to strzałem w dziesiątkę – dodał.

Faktycznie, na sali Domu PZKO w Gródku ponad 50 osób skutecznie zapełniło i stoły, i podłogę do tańca. O muzyczną oprawę postarał się Michał Veselý, który z przyjemnością wykonywał przeboje z dawnych lat.

Zabawę rozpoczęto od poloneza, po którym tradycyjnie nastąpił walczyk. Tańce nie trwały zbyt długo, a w przerwach muzyka była wyciszona, by dostarczyć balowiczom okazji do swobodnej rozmowy. W godzinach wieczornych zaplanowano pogrzeb basów w wykonaniu członków MK PZKO w Karwinie-

-Raju, co było gwoździem balowego programu. A poza tym nie zabrakło zwyczajowych kotylionów i kwiatów oraz loterii.

Wiecej zdjęć oraz krótki materiał filmowy na naszej stronie internetowej www.glos.live.

• Poloneza poprowadził gospodarz balu Stanisław Wolny (w środku) wraz z małżonką. Zdjęcia: NORBERT DĄBKOWSKI

Z REDAKCYJNEJ POCZTY

Wcześniej urodzeni bawili się świetnie

Potrzebujemy spotkań, integracji i zabawy. Działające przy MK PZKO w Suchej Górnej Klub Kobiet, Klub Chłopa oraz chór „Sucha” skupiają osoby w podobnym wieku, którym praca społeczna, ale również wynikające z niej kontakty nadają głębszy sens życia. Inicjatywy każdego z nich spotykają się ze wzajemną akceptacją i wsparciem.

Pomysł Klubu Kobiet, by zorganizować zabawę karnawałową starszaków rodził się od dawna, a realizacji doczekał się w ostatnią środę lutego. Grupa organizatorek zaprosiła do świetlicy PZKO panów z Klubu Chłopa oraz chórzystów górnosuskiego chóru z partnerami. Skromniejsze warunki lokalowe nie przeszkodziły w zorganizowaniu prawdziwego balu. A że o bal wcześniej urodzonych chodziło, nie zabrakło muzyki i zabawy z lat naszej młodości. Spotkanie otworzyła przewodnicząca Klubu Kobiet Eugenia Kańa, a potem „popłynął” już polonez z filmu „Pan Tadeusz”, który rozpoczęła grupa organizatorek, zapraszając do tańca kolejne osoby. Prowadzenia całości podjęła się Jadzia Makówka, krótki, dowcipny program kulturalny wykonali przedstawiciele chóru „Sucha”.

Bajka o Kopciuszku w wersji gwarańskiej spotkała się z żywym przyjęciem. Temperaturę zabawy stopniowo podnosiły tańce śląskie w wykonaniu dobranych losowo par, losowanie bardzo praktycznych lub smacznych nagród, a potem żywiołowa zabawa w rytm melodii największych szlagerów naszych młodych lat. Sala tańczyła i śpiewała. Co ważne, do zabawy włączyli się wszyscy, bez względu na wiek. Dobra kuchnia, za którą odpowiadał Brońek Faj, była kolejnym atutem tego udanego spotkania. Podziękowania należą się również Marysi Struś, bo upieczone przez nią ciasteczka były nie tylko idealnym dodatkiem do kawy, lecz stały się też hitem loterii. Zaangażowaniem na zapleczu oraz przy obsłudze sprzętu wykazali się przedstawiciele młodszej generacji, którym tak samo serdecznie dziękujemy. Reasumując, pierwsze górnosuskie Spotkanie Karnawałowe Wcześniej Urodzonych było bardzo udane. A możliwe, że zrodziła się nowa tradycja.

Organizatorki spotkania z Klubu Kobiet przy MK PZKO w Suchej Górnej

● ● ●

Tłuste pożegnanie karnawału

W ostatni czwartek karnawału, 27 lutego świetlica Polskiego Klubu Polonus w Brnie pękła w szwach. Przyszli stali członkowie i członkowie Klubu Młodych, żeby wspólnie świętować Tłusty Czwartek oraz żeby posłuchać o ostatecznych tradycjach w różnych zakątkach Polski.

Od słodyczy i przekąsek aż uginały się stoły – do wyboru były pączki polskie, przywiezione specjalnie na tę okazję, te najlepsze z nadzieniem różanym, lukrem i skórką pomarańczową, pączki lokalne, muffinki bananowe, faworki, ale również słone przekąski i kanapki własnej produkcji. Zainteresowanych mogli dowiedzieć się na przykład skąd w ogóle wzięła się tradycja tego święta i dlaczego to właśnie czwartek jest tłusty. Powód jest prosty – pozbý

się przed nadchodzącym okresem postu wszelkiego tłustego jedzenia po zimie, nie tylko dzisiaj tak celebrowanych pączków, ale też mięsa oraz innych ciężkich potraw. Dlaczego czwartek? Bo piątek w tradycji katolickiej był już sam w sobie dniem postnym, w sobotę odbywały się w większości miast targi, w niedzielę szło się do kościoła, natomiast dwa pierwsze dni tygodnia miały już służyć temu, żeby przygotować siebie oraz domostwo do postu – sprzątało pozostałości po zimie, jak pozwałała pogoda należało przygotować pole i przeorać oziminy, żeby przygotować je na jary obsiew. Iżby należało dokładnie wysprzątać, podobnie jak piecze oraz kominy.

Jak zatem w różnych regionach Polski obchodzono ostatki? W Wielkopolsce były one znane jako Podkoziółki. Była to zabawa przygotowywana przez panny dla innych panien. W centralnym miejscu sali stał właśnie Podkoziółek – figurka kozła, albo chłopiec z narzuconą na plecy kozią skórą (tak, to był jedyny strój Podkoziółka), któremu panny na talerzyk kładły monety czy też właśnie rzucały je pod koziołka – stąd nazwa zwyczajów – jako odpłacenie „kary” za to, że nie wyszło się za mąż w poprzednim roku, ale też jako wyłaganie od koziołka – symbolu witalności i seksualności – małżeństwa w roku bieżącym. W innych rejonach Wielkopolski oraz Kujaw chłopcy szli z kukłą kozła i wywabiali panny, które przed domem również miały mieć przygotowaną lalkę kozła, na zapustową zabawę.

Natomiast na Śląsku Cieszyńskim, podobnie zresztą jak na terenach Moraw Południowych, popularną zabawą było „pochowanie basy”, czyli kontrabas, w postaci konduktu pogrzebowego z księdzem, płaczkami, ministrantami, mającego przedstawiać pożegnanie zabaw i tańców na okres Wielkiego Postu. Warto też dodać, że w okolicy Brna właśnie w ostatki, czyli w ostatni weekend karnawału, aż roi się od procesji różnych przebierańców, często w towarzystwie kapel i oczywiście miejscowego wina. Niektóre z tych elementów ostatekowej zabawy ludowej można spotkać też na Zaolziu.

Jacek Ślęczuk

● ● ●

Podsumowali 2024 rok

W sobotę 1 marca w skrzecznijskim Domu PZKO odbyło się zebranie sprawozdawcze Miejsowego Koła PZKO, podczas którego przeprowadzono ocenę działalności za 2024 rok, który upłynął pod znakiem Uroczystego Apelu z okazji 55. rocznicy odsłonięcia pomnika 104 Polaków na skrzecznijskim cmentarzu, trzydniowej wycieczki do Warszawy, wznowieniem działalności chóru mieszanego „Hasło” oraz kontynuacji już ponad 50-letniej współpracy koła z zaprzyjaźnionym Towarzystwem Miłośników Ziemi Grodzkiej. Innymi ważnymi imprezami z zorganizowanymi w ubiegłym roku były towarzyskie spotkanie przy muzyce, zebranie sprawozdawcze połączone ze spotkaniem z jubilatami koła, 43. otwarte mistrzostwa koła w tenisie stołowym, smażenie jajecznicy połączone z obchodami Dnia Dziecka i 13. mistrzostwa koła w rzutkach-strzałkach czy tradycyjny festyn z gościnnym występem zespołu śpiewaczego ATB z Olzy

• Bajka o Kopciuszku została wystawiona w gwarze. Fot. ARC

• Świetlica Polskiego Klubu Polonus w Brnie pękła w szwach. Fot. ARC

• Muzyczny przerywnik w postaci występu zespołu „Górole”. Fot. TADEUSZ GUZIUR

Po sprawozdaniu uczestnicy zebrania mogli zobaczyć zdjęcia i krótkie filmy z ubiegłego roku, które przygotowała członkini zarządu Koła Justyna Wojdowa.

W ramach dyskusji przedstawiono bogatą działalność zasłużonego członka koła Czesława Bugdola – w latach 60. i 70. ubiegłego wieku piastował funkcje przewodniczącego skrzecznijskiego Klubu Młodych, a także całej bogumińskiej Rady Obwodowej Klubów Młodych. Był długoletnim członkiem zarządu koła, gdzie pełnił funkcje wiceprezesa, przewodniczącego komisji programowej, kierownika imprez koła i rejonowych, protokolarza oraz członka komisji kultury.

Udziału się również w zarządzie byłego Komitetu Miejskiego PZKO w Boguminie. W latach 1962-1983 był członkiem skrzecznijskiego zespołu instrumentalnego Meteor, w tym 13 lat jego kierownikiem organizacyjnym. Ponadto m.in. przez 33 lata był członkiem znanego zespołu estradowo-kabaretowego Andrusi, a także ponad 20 lat jego kierownikiem organizacyjnym, zaliczając na naszym terenie i w Polsce ponad 200 występów. Blisko 50 lat był aktywnym członkiem skrzecznijskiego chóru mieszanego „Hasło”, na swoim koncie ma także kilkadziesiąt ról w ramach zespołu teatralnego Świt. W uznaniu zasług przygotowano dla niego publikację

„Od Cieszyńska do Bogumina” autorstwa prof. Karola Daniela Kadłubca, w Boguminie. W latach 1962-1983 był członkiem skrzecznijskiego zespołu instrumentalnego Meteor, w tym 13 lat jego kierownikiem organizacyjnym. Ponadto m.in. przez 33 lata był członkiem znanego zespołu estradowo-kabaretowego Andrusi, a także ponad 20 lat jego kierownikiem organizacyjnym, zaliczając na naszym terenie i w Polsce ponad 200 występów. Blisko 50 lat był aktywnym członkiem skrzecznijskiego chóru mieszanego „Hasło”, na swoim koncie ma także kilkadziesiąt ról w ramach zespołu teatralnego Świt. W uznaniu zasług przygotowano dla niego publikację

Po zakończeniu obrad i krótkiej przerwie na posiłek przygotowany przez Klub Kobiet odbyło się uroczyste spotkanie z ubiegłorocznymi jubilatami koła. Z programem kulturalnym wystąpił 3-osobowy zespół folklorystyczny „Górole”, działający już blisko 50 lat w Mostach koło Jabłonkowa. Po programie kulturalnym przyszedł czas na spotkanie towarzyskie członków koła. (D.G.)

Janusz Bittmar

Wiosnę już nie tylko widać w kalendarzu, ale też czuć w powietrzu. Jednak nie o prognozie pogody będzie w najnowszej odsłonie Pop Artu. Zbyt wiele dzieje się bowiem w Stanach Zjednoczonych.

RECENZJE

DZIEŃ ZERO

Rekordy oglądalności bije na przełomie lutego i marca amerykańska mini-seria „Dzień Zero”, sześcioczęściowy thriller nakręcony przez twórców innych hitów sprzed kilku lat – seriali „Homeland” i „Narcos”. Serial emitowany w serwisie streamingowym Netflix napędza świetny Robert De Niro, dla którego rola byłego prezydenta Stanów Zjednoczonych została skrojona niczym najlepszy włoski garnitur.

Jeśli twórcy serialu na czele z reżyser, Lesli Linką Glatter, zamierzali pokazać światu Stany Zjednoczone uwikłane w wewnętrzne polityczne kłótnie, sparaliżowane strachem przed terroryzmem, zamulone teoriami spiskowymi głoszonymi przez bloggerów ubranych w koszule z flaneli, czyli w zasadzie do złudzenia przypominające te obecne – i nieważne, czy pod rządami Joe Bidena czy aktualnego prezydenta Donalda Trumpa – to ten zamysł udał im się wyśmienicie. Po tak zawile zbudowanym zdaniu należy się szybka piłka: tak, „Dzień Zero” wymiata. Na swój własny, oryginalny sposób.

W porównaniu ze szpiegowskim serialem „Homeland”, do którego nowa produkcja Lesli Linki Glatter ma stylizycznie i tematycznie najbliższe, „Dzień Zero” nie przekracza amerykańskich granic, a akcja toczy się w Nowym Jorku i Waszyngtonie. Scenariusz skupia się na wewnętrznych problemach USA, do złudzenia przypominających te aktualne, a Robert De Niro charakterem granej przez siebie postaci do złudzenia przypomina... Joe Bidena. Takich lustrzanych odbić współczesnej Ameryki w tym serialu jest wiele, na tyle dużo, że aż dziwie się twórcom, iż tej produkcji nie przeforsowali do ramówki Netflixu przed wyborami prezydenckimi. Oczywiście nie हुई się, że De Niro, nękany halucynacjami i oskarżany przez opozycję o starczą demencję uratowałby obraz Bidena w kampanii prezydenckiej, ale na pewno „Dzień Zero” odwaliby lepszą robotę, aniżeli chociażby tendencyjna stacja CNN. Wróćmy jednak do serialowej fikcji, w której co prawda wielu amerykańskich współczesnych polityków czy technologicznych wizjonerów z łatwością się odnajdzie, ale to wciąż produkcja filmowa, chciałoby się dodać, że na całe szczęście.

Nie wyobrażam sobie bowiem sytuacji, która twórcom posłużyła za głów-

● Robert De Niro na ratunek Stanom Zjednoczonym.

ny wątek serialowy: tytułowego „Dnia Zero”, czyli kompletnego „blackoutu”, wyłączenia wszystkich systemów bezpieczeństwa w państwie. Oskarżana o ten atak terrorystyczny Rosja zaczyna szybko dostarczać materiały udowadniające, że to nie ona ponosi winę za śmierć ponad trzech tysięcy osób – w metrze, w samolotach, po zderzeniach samochodów na nieczynnych semaforach czy w szpitalach na skutek przerwanych zabiegów operacyjnych. Atak hackerów trwał wprawdzie tylko minutę, ale kompletnie rozbił cały system. W rzeczywistości coś takiego jest bardzo mało prawdopodobne, o czym przekonywał mnie znajomy IT specjalista od właśnie takich zagrożeń w cyberprzestrzeni. Nie ukrywam, że uspokoił mnie do tego stopnia, iż przestałem kompulsywnie szukać w mieszkaniu zapalek, bo i tak bym ich nie znalazł.

W obliczu zagrożenia, które dorównało atakowi na World Trade Center z 11 września 2001, do akcji wkracza były prezydent USA, George Mullen, wielki patriota i weteran wojenny, obejmujący stery komisji z kompetencjami

wykraczającymi poza ramy prawne. Był tylko problem rozwiązać szybko i skutecznie. Sęk w tym, że Mullen zagrany brawurowo przez De Niro z trudem rozumie współczesny świat, gubi się w swoich dygresjach do tego stopnia, że żona i najbliższe otoczenie podejrzewają najgorsze: chorobę Alzheimera. Oczywiście jak przystało na świetnie napisany scenariusz, drzwi z odpowiedziami na kluczowe pytania otwierają się przed nami stopniowo. Rozczarowani mogą być tylko fani szybkiej akcji, strzelaniny z byle powodu czy samochodowych pościgów. Z tego w tym politycznym thrillerze zrezygnowano na rzecz intelektualnej zabawy z widzem i znakomitych dialogów. W tym gatunku najbardziej przypomina „House of Cards”.

Zauważyliście, że cały czas wyłączenie Robert De Niro występuje w tej recenzji? Z jednej strony słusznie, bo bez niego „Dzień Zero” byłby zwykłym thrillerem politycznym, jakich wiele. Przyznaję jednak, że również Jesse Plemons zrobił na mnie ogromne wrażenie, bo wcześniej kojarzyłem go głównie z drugoplanowych ról w

przećiętnych obrazach (a do takich zaliczam też „Czas krwawego księżyca” Martina Scorsese). W serialu „Dzień Zero” otrzymał jako Roger Carlson duże pole do popisu, jest najbliższym współpracownikiem Mullena, jego człowiekiem do zadań specjalnych.

Wspominając na wstępie o politykach czy technologicznych magnatach, nie mogę zapomnieć o Kamali Harris, której postać skopiowano na potrzeby prezydentki Evelyn Mitchell (zagranej przez Angelę Bassett), a także Elonie Musku (tu akurat zmieniono płęć, bo fanatycznego wizjonera technologicznego zagrała Gaby Hoffmann jako Monica Kidder). Obsada serialu jest jednak na tyle udana, że nawet golden retriever towarzyszący Mullenowi na przechadzkach i w trakcie joggingu wykonał swoje zadanie wyśmienicie.

Polecam „Dzień Zero” jeszcze z jednego powodu. To, co obecnie dzieje się w Stanach Zjednoczonych, a także Europie, też poniekąd przypomina serial telewizyjny (tyle że nieudany). Stając się na sześć odcinków zakładnikiem świetnej produkcji, łatwiej zapomnieć o namacalnych lękach. ▲

CO SZEPTANE

Nie żyje Gene Hackman

Gene Hackman, legendarny aktor, dwukrotny laureat Oscara, oraz jego żona, pianistka klasyczna Betsy Arakawa, zostali znalezieni martwi w śróde po południu w ich rezydencji w hrabstwie Santa Fe Summit, na północny wschód od miasta.

Szeryf hrabstwa Adan Mendoza w rozmowie z brytyjskim dziennikiem „Daily Mail” potwierdził w czwartek rano śmierć pary. W wydzielonym w środę wieczorem zaznaczył, że nie ma bezpośrednich dowodów wskazujących na udział

osób trzecich. Nie ujawnił jednak przyczyny zgonu ani nie sprzecyzował, kiedy dokładnie mogło dojść do ich śmierci. Wraz z nimi zginął również ich pies.

W ciągu trwającej ponad cztery dekady kariery Gene Hackman zdobył m.in. dwa aktorskie Oscary za role we „Francuskim łączniku” i „Bez przebaczenia”, cztery Złote Globy, dwie nagrody BAFTA oraz berlińskiego Srebrnego Niedźwieźdza.

– Nie istnieje nic takiego jak jednostajny przebieg kariery. Życie aktora to pasmo wzlotów i upadków.

Zdjęcia: ARC

Ważne jest, by po upadku umieć się podnieść i doczekać następnego wzlotu – powiedział w 2005 r. w wywiadzie dla portalu Stopklatka.

Łotewska petarda na Oscarach

Za nami rozdanie tegorocznych filmowych Oscarów, w których nie wygrali faworyci, i po których znów pozostało wiele dziwnych pytań. Jak już informowaliśmy na naszych łamach, triumf w najważniejszej kategorii święcił obraz „Anora” w reżyserii Seana Bakera. Według wielu krytyków, to wpraw-

dzie najgorszy film w karierze tego reżysera, ale jednak... Takie też potrafią być Oscary.

Petardę odpalili natomiast, i to prawdziwą, twórcy z Łotwy. „Flow”, opowieść o podróży zwierząt, które chronią się na dryfującej łódce przed tajemniczą powodzią, zachwyliła dosłownie wszystkich. Animowany obraz Gintsa Zilbalodisa zgarnął statuettę w kategorii „Najlepszy film animowany”, a warto dodać, że walczył również o zwycięstwo w kategorii „Najlepszy film międzynarodowy”. Brawa dla Łotwy! ▲

Robili tu wina i soki. Teraz ma być rekreacja

Pamiętacie państwo Cieszyńskie Zakłady Przetwórcze „Las”, jakie znajdowały się w Błogocicach, południowej części Cieszyna? A może nawet piliście produkowane tam wino owocowe lub soki? Dziś teren, na którym mieściły się zakłady, to jedna wielka ruina. Dlatego miasto zamierza zmienić go w strefę rekreacji i wypoczynku. W tym celu poprosiło o pomoc mieszkańców.

Łukasz Klimaniec

To może być naprawdę dobra historia. W miejscu, gdzie produkowane były wódki, wino, soki i syropy, mogą powstać na przykład wodny plac zabaw, park trampolin ze ścianką wspinaczkową, skatepark, boisko do squasha, tor kartingowy, a nawet sad z jabłonią i wiśniami, w którym mieszkańcy spotykaliby się na wspólnym smażeniu marmolady. To tylko niektóre pomysły na zagospodarowanie terenu po Cieszyńskich Zakładach Przetwórczych „Las”, jakie zgłaszali mieszkańcy i organizacje pozarządowe na spotkaniach zorganizowanych przez miasto.

– To ważne, żeby w szerszym gronie zastanowić się, jak powinno wyglądać to miejsce i w jaki sposób zagospodarować teren, by służył nam wszystkim, spełniając potrzeby i oczekiwania mieszkańców – podkreśla Gabriela Staszkievicz, burmistrz Cieszyna.

Wódki i likiery

Dzieje Cieszyńskich Zakładów Przetwórczych „Las” przybliży szczegółowo Maciej Dembiniok, pasjonat historii Cieszyna i Śląska Cieszyńskiego. Na prowadzonej przez niego stronie www.stajniaaugiasza.net można znaleźć mnóstwo ciekawostek dotyczących m.in. zakładów „Las” w Błogocicach. Na przykład taką, że mogły poszczycić się długą, bo sięgającą XVIII wieku tradycją produkcji rozmaitych trunków.

Ich historia zaczyna się w 1785 roku, kiedy Franz Warlinger, kupiec, a następnie burmistrz Cieszyna w latach 1808-1814, założył w Błogoci-

cach wytwórnię rosolisów (likierów aromatyzowanych płatkami róż – red.), która znajdowała się przy trakcie łączącym Cieszyn z Trzycnem i Puńcowem. Warlinger nauczył się wytwarzania tych trunków na skalę przemysłową od fabrykantów wrocławskich, a w 1793 roku otrzymał koncesję fabryczną na ich produkcję. – Jego trunki były tak dobrej jakości, że znajdowały zbyt nawet w Italii, skąd przecież pochodziły – zauważa Dembiniok na stronie stajniaaugiasza.net.

Gdy w 1814 roku Warlinger sprzedał niewielki wówczas zakład Komorze Cieszyńskiej, ta przeniosła do Błogocic swoją wytwórnię alkoholu z Wilamowic. I tak powstała Arcyksiążęca Fabryka Wódek i Likierów, gdzie produkowano rum i różne likiery, a od 1870 roku niezbędny do produkcji spirytus dostarczano z gorzelni w Mostach koło Cieszyna. W 1888 roku zakład produkował ok. 160 gatunków rosolisów, pięć gatunków rumu i dziesięć oryginalnych likierów, od 1908 roku także soki owocowe, a później wodę sodową i lemoniadę.

Po I wojnie światowej i podziale Śląska Cieszyńskiego zakład został upaństwowiony i połączony z Browarem Zamkowym w Cieszynie, a następnie wydzielawiony osobom prywatnym. Produkował wtedy m.in. likiery Klastorny, Curacao triple sec., Grotte czy Abricotine, a z wódek Śliwowiec Węgierską, Star-można znaleźć również ciekawostkę dotyczącą m.in. zakładów „Las” w Błogocicach. Na przykład taką, że mogły poszczycić się długą, bo sięgającą XVIII wieku tradycją produkcji rozmaitych trunków.

Ich historia zaczyna się w 1785 roku, kiedy Franz Warlinger, kupiec, a następnie burmistrz Cieszyna w latach 1808-1814, założył w Błogoci-

Wina na morzach świata

Kiedy wybuchła II wojna światowa zakłady przejął hrabia Johann Larisch – Mönlich. Po jej zakończeniu zakład wznowił działalność we wrześniu 1945 r. Załoga za własne pieniądze kupowała m.in. niezbędny do produkcji cukier i rozprowadzała wyroby własnymi środkami transportu. Tak rozpoczął się nowy etap w działalności cieszyńskiej fabryki.

W lutym 1946 roku powstała Spółdzielnia Eksploatacji Ubocznych Użytków Leśnych „Las” z siedzibą w Warszawie, która dzierżawiła m.in. cieszyńskie zakłady. Zaprzestano produkcji mocnych alkoholi skupiając się na sokach i winach owocowych. Kiedy w 1950 roku spółdzielnia została upaństwowiona, dla cieszyńskiego zakładu miało to oznaczać rozwój. W latach 1954-1955 wybudowano budynek socjalny, w którym znalazły się świetlica, biblioteka, kuchnia, pralnia i suszarnia wraz z osobnym wejściem do zakładu od strony alei Jana Łyska. Kupione zostały nowe auta dostawcze. W 1957 r. nazwa zakładu została zmieniona na Cieszyńskie Zakłady Przetwórcze „Las”. A nawiązana współpraca z „Bałtoną” sprawiła, że soki, syropy i wina z Cieszyna trafiały na statki Polskich Linii Oceanicznych i do krajów zachodnich.

Początek lat 70. był niezły, zakład rozwijał się notując dobre wyniki sprzedaży. Z chwilą nowego podziału administracyjnego i utworzenia województwa bielskiego cieszyńska fabryka stała się Zakładem Produkcji Spożywczej podległym Beskidzkiemu Przedsiębiorstwu Produkcji Leśnej „Las” w Żywcu. Kryzys, jaki rozpoczął się w 1976 roku, związany był m.in. z pogarszającą się sytuacją gospodarczą i trudnościami w dostępie do surowców. W efekcie z

● W zakładach produkowano wino owocowe, soki i syropy. Fot. Muzeum Śląska Cieszyńskiego

● Dziś teren dawnych Cieszyńskich Zakładów Przetwórczych „Las” to jedna wielka ruina. Fot. SZYMON BRANDYNS

produkcji wycofano wiele wyrobów i wstrzymano eksport. W latach 80. na większą skalę wytwarzano tańsze w produkcji napoje wieloowocowe, a asortyment soków stanowiły soki wieloowocowe produkowane z dostępnych w danej chwili surowców.

Wyburzyć i zmienić

Po 1989 roku w zakład zamierzał zainvestować wiceprezes cieszyńskiej spółki Art-B. Pomysłem było wznowienie produkcji likierów w oparciu o oryginalne XIX-wieczne receptury. Jednak z powodu głośnej afery zwanej „afērą Art-B” do niczego nie doszło. W połowie lat 90. sytuacja finansowa przedsiębiorstwa stała się krytyczna. Ostatecznie w 1995 r. Sąd Rejonowy w Bielsku-Białej ogłosił upadłość Cieszyńskich Zakładów Przetwórczych. Ich historia zakończyła się w 2000 roku kiedy zakłady zostały wykreślone z rejestru przedsiębiorstw państwowych.

Tereny zakładów w kolejnych latach były różnorako wykorzystane. Mieściły się tu m.in. skład opałowy, skup jabłek, hurtownia instalacyjna, zakład produkcji m.in. przeszkód do zawodów jeździeckich, punkt skupu złomu. Z czasem budynek coraz szybciej popadał w ruinę. W 2020 roku teren ten kupiło miasto Cieszyn.

Przemysław Major, wiceburmistrz Cieszyna, wyjaśnia, że miasto przygotowuje teraz wniosek do Funduszu Sprawiedliwej Transformacji na dotację w celu uporządkowania terenu. Chodzi o wyburzenie obiektów, które ze względu na stan techniczny nie nadają się do zagospodarowania.

– Rozmawiamy o funkcjach turystycznych, sportowych i rekreacyjnych. Chcielibyśmy wprowadzić je we współpracy z prywatnym sektorem, dzięki czemu prócz funkcji społecznych ten teren pełniłby tak-

● Etykieta wina, jakie wyrabiali zakłady „Las”. Fot. Muzeum Drukarni w Cieszynie

że funkcje gospodarcze: hotelarskie i gastronomiczne – wyjaśnia.

Sabina Kasprzak-Tecmer z Biura Spraw Społecznych cieszyńskiego ratusza, która zajmuje się konsultacjami społecznymi, dodaje, że w sprawie zagospodarowania terenu po dawnych zakładach „Las” miasto zorganizowało spotkanie z przedstawicielami organizacji pozarządowych, a następnie, w niedzielę 23 lutego, zaprosiło mieszkańców – rodziny z dziećmi, młodzież i seniorów, aby zapytać ich o zdanie. Pomyśli zbierano w formie ankiet. Te, które uzyskały najwięcej głosów, zostały rekomendowane. Najmłodsi swoje propozycje przedstawiali w formie rysunków.

– To teren, w którym dzieci też mogą świetnie spędzać czas. Ale musimy wiedzieć, co tam chcą mieć. Dlatego taki pomysł. W tej chwili jest przygotowany raport konsultacji, który został złożony na najbliższe posiedzenie kierownictwa – wyjaśnia Sabina Kasprzak-Tecmer. Do końca marca miasto musi złożyć wniosek na dofinansowanie prac, jakie będą tam prowadzone. ▲

Przygotowując artykuł korzystałem z opracowania Macieja Dembinioka na stronie www.stajniaaugiasza.net

W SKRÓCIE

RUSZA PIŁKARSKA WIOSNA W TRZECIEJ I CZWARTEJ LIDZE. Po zimowej przerwie ruszają piłkarskie rozgrywki w niższych klasach. W najbliższy weekend do głosu dojdą mecze w trzeciej (MŚLF) i czwartej lidze (gr. F), za tydzień dołączą do nich również pojedynki w ramach piątej ligi. W naszym regionie świata reflektorów będą skierowane m.in. w stronę Trzńca, który marzy o powrocie do drugiej ligi. Na półmetku MŚLF podopieczni Tomáša Hejduška zajmują drugie miejsce, ze stratą sześciu punktów do lidera z Kromierzyża.

BANIK W 1/4 PUCHARU MOL. Piłkarze Banika Ostrawa awansowali do ćwierćfinału krajowego Pucharu MOL, pokonując w środę Pardubice 2:0. Bramki na pardubickim stadionie zdobyli Matěj Šín i Michal Kohút. Podopieczni trenera Pavla Hapala dołączyli do grona ośmiu najlepszych drużyn, ale liczą na więcej.

DO NIEDZIELI O MEDALE HALOWYCH ME W LEKKIEJ ATLETYCE. Z udziałem 29 reprezentantów Polski w czwartek w holenderskim Apeldoorn rozpoczęły się w halowe mistrzostwa Europy w lekkatletyce. W poprzednich zawodach tej rangi, dwa lata temu w Stambule, Polacy siedem razy stanęli na podium – czterokrotnie na drugim i trzykrotnie na najniższym stopniu. Mistrzostwa potrwają do niedzieli. Wielką nieobecną na europejskim czempionacie będzie skoczniczka Natalia Bukowiecka, która z powodu kontuzji wycofała się z całego sezonu halowego.

ZNAKOMITY SZCZĘSNY. Barcelona, w składzie z Robertem Lewandowskim i Wojciechem Szczęsnym, pokonała na wyjeździe Benficę Lizbona 1:0 w pierwszym meczu 1/8 finału piłkarskiej Ligi Mistrzów, mimo że przez większą jego część grała w dziesiątkę. Aż ośmioma udanymi interwencjami popisał się Szczęsny. Skromne zwycięstwo wystrzelił Barcelona w 61. minucie Raphinha.

AWANS INDUSTRII. Piłkarze ręczni Industii Kielce w meczu 14. kolejki Ligi Mistrzów pokonali na wyjeździe chorwacki RK Zagreb 27:26 (15:12). Polska drużyna z szóstego miejsca w grupie B awansowała do fazy pucharowej.

OFERTA

PIŁKA NOŻNA – CHANCE LIGA: Ostrawa – Ml. Bolestaw (niedz., 13.00), Hradec Kr. – Karwina (niedz., 15.30). **MŚLF:** Frydek-Mistek – FK Trzyniec (sob., 14.30), Karwina B – Uniczów (niedz., 10.15). **IV LIGA-gr. F:** Bogumin – Nowy Jiczyn, Frensztat p. R. – Hawierzów (niedz., 14.30). **HOKEJ – RUNDA WSTĘPNA PLAY OFF:** Litwinów – Trzyniec (dzis 18.00, jutro 17.00), Trzyniec – Litwinów (poniedziałek, 17.00). **PIŁKA RĘCZNA – CHANCE EKSTRALIGA MĘŻCZYZN:** HCB Karwina – Jičín (sob., 18.00). (jb)

ANNA MILERSKA DLA »GŁOSU«:

Ten bieg zapamiętam do końca życia

Anna Milerska, wychowanka klubu SKI Mosty, zasmakowała premiery w seniorskich mistrzostwach świata w narciarstwie klasycznym w Trondheim. Pochodząca z Nydku zawodniczka broniąca barw Republiki Czeskiej uplasowała się we wtorek na dystansie 10 km techniką klasyczną na 51. miejscu. Przed 19-letnią narciarką teraz kolejne wyzwanie: piątkowa kobieca sztafeta 4x7,5 km. Początek rywalizacji o godz. 14.00.

Janusz Bittmar

Dla mnie to duży zaszczyt, że mogę być w Trondheim i doświadczyć tej atmosfery, która jest naprawdę niesamowita – powiedział „Głosowi” Milerska. 19-letnia narciarka klubu Dukla Liberec dołączyła do seniorskiej drużyny narodowej Republiki Czeskiej startującej w mistrzostwach świata w Trondheim w ostatniej chwili, po rewelacyjnym starcie na 20 km w rewelacyjnych zawodach. Do niedzielnego zakończenia czempionatu chce doświadczyć się każdą chwilą spędzoną w Trondheim.

– To jest wspaniała przygoda, o której marzyłam od początku kariery. Ruszyłam na trasę jako pierwsza zawodniczka, więc może trochę kłopoty sprawiały mi zaśnieżone tory, ale generalnie było pięknie – zaznaczyła. – W Norwegii biegi narciarskie są sportem numer 1, co widać i słysząc na każdym kroku. Wprawdzie stać mnie było na lepszy wynik, nie jestem do końca zadowolona ze swojego biegu, ale liczy się sam debiut i piękne momenty na

Anna Milerska wystartowała do swojego życiowego biegu z nr 1. Fot. JANUSZ BITTMAR

trasie, które zapamiętam do końca życia – przekazała naszej gazecie Milerska.

Zaolizanka stanęła w szranki z największymi gwiazdami światowego narciarstwa, w tym utytułowaną Norweżką Theresą Johaug, która w przeszłości stoczyła zwycięskie pojedynki m.in. z Polką Justyną Kowalczyk. Złoto w biegu techniką klasyczną na 10 km wywalczyła

Szwedka Ebba Andersson, która minimalnie wyprzedziła Theresę Johaug i swoją rodaczkę Fridę Karlsson. Najlepszą czeską zawodniczką we wtorkowej walce na 10 km była 23. Anna Marie Jaklowa. Słabo spisali się Polki – najlepsza narciarka w kadrze biało-czerwonych, Izabela Marcisz, linię mety przecięła na 39. pozycji.

Wczoraj, po zamknięciu numeru, Polacy stanęli przed szansą przełamania kiepskiego jak na razie bilansu w tym czempionacie: medale rozdano m.in. w męskim drużynowym konkursie skoków narciarskich. Polacy wystąpili w składzie: Aleksander Zniszczoł, Jakub Wolny, Paweł Wąsek i Dawid Kubacki. Szczegóły na naszej stronie internetowej www.glos.live.

Play off czas zacząć!

Oliczamy godziny do startu rundy wstępnej play off w czeskiej ekstraklidze hokeja na lodzie. Stalownicy Trzyniec dziś o godz. 18.00 ruszają do walki z Litwinowem, z którym pierwsze dwa mecze (piątek, sobota) zaliczą na jego podwórku, a w poniedziałek – w trzecim pojedynku tej serii – podejmą rywalu w Werk Arenie (17.00). Runda wstępna play off potrwa do trzech zwycięskich spotkań, ewentualne dalsze terminy to wtorek 11 marca (Trzyniec, 17.00) i czwartek 13 marca (w Litwinowie). Na wyjeździe rozpoczynają walkę w play off również Witkowie, które trafiły na Karlowe Wary.

Pikanterii dodaje serii Trzńca z Litwinowem fakt, że obie ekipy zmierzyły się ze sobą w ostatni wtorek, na zakończenie rundy podstawowej Tipsport Ekstraligi. Obrońcy mistrzowskiego tytułu w meczu o przyszłowiową pietruszkę pokonali na wyjeździe Litwinów 3:1 po bram-

kach Sikory, Kocha i Růžički i co za tym idzie – rundę zasadniczą zakończyli na 10. pozycji. – Znamy się na wylot, ale po tylu meczach w ekstraklidze zresztą nie może być inaczej. Mamy receptę na Litwinów i chcemy wygrać tę serię – zadeklarował napastnik Trzńca Andrej Nestršil.

Identycznie – od dwóch wyjazdowych starć, rozpoczną batalię w play off hokeiści Witkowic, którzy zmierzają się z Karłowymi Warami. Pozostałe pary tworzą: Cz. Budziejowice – Liberec i Pilzno – Mlada Bolestaw. W meczach rundy wstępnej play off tylko z największym trudem można wyłonić faworyta. Zapowiadają się wyrównane spotkania, w których o sukcesie mogą decydować drobne błędy. W przypadku Trzńca do brym prognostykami są coraz lepsze stałe fragmenty gry w wykonaniu podopiecznych Zdenka Motáka, a także kolosalne doświadczenie zdobyte w play off w ostatnich latach. Atutem Witkowic w starciu z Karłowymi Warami może być trener

Szkoleniowiec Trzńca Zdeněk Moták czuje, że forma drużyny ma tendencję wzrostową. Fot. ZENON KISZA

Václav Varaďa, który ostrawski zespół w miarę szybko wyprowadził z otchłani hokejowego piekła. Po zakończeniu wtorkowej 52. kolejki Tipsport Ekstraligi została rozwiązana też inna łamigłówka: które dwa zespoły dołączą do grona znanych już wcześniej ćwierćfinalistów. Wszystko już jasne: Sparte

(jb)

pre-teksty i kon-teksty /359/

Krzysztof Łęcki

Socjologia na co dzień

Czytam przede wszystkim dla „przyjemności lektury”. Ale czytam też zawodowo. Na przykład przygotowując tzw. recenzje wydawnicze. Jednak zdarza się, że nawet „lektura obowiązkowa” (nawiązanie do szkolnej nomenklatury – nieprzypadkowe) akademickich publikacji z zakresu socjologii może być związane z czytelnictwem satysfakcją. Przyjemność taka to raczej wyjątek od reguły, niemniej nie jest tak, że nie zdarza się ona w ogóle. I całkiem niedawno spotkała mnie aż dwa razy.

I Opiniowałem dwie książki profesorów Uniwersytetu Warszawskiego Andrzeja Waśkiewicza („Otium cum dignitate, czyli o godziwym spędzaniu czasu wolnego. Szkice z historii idei”) i wywiad-rzekę Piotra Kulasa z Pawłem Śpiewakiem („W cierpieniu nie ma nic pozytywnego. Paweł Śpiewak w rozmowie z Piotrem Kulasem”). Rozmowa profesorów Kulasa ze Śpiewakiem to pasjonująco opowiedziany fragment historii (intelektualnej, ale nie tylko) Polski (i PRL-u i III Rzeczypospolitej). O czym traktuje praca Waśkiewicza informuje tytuł jego niezwykle erudycyjnego, napisanego świetnym językiem studium. Na okładce tej ostatniej książki zamieszczono kilka zdań z mojej recenzentki o niej opinii. Napisałem, że „(l)ektura książki Andrzeja Waśkiewicza to dobra zachęta do studiów socjologicznych dla tych, którzy nie chcą widzieć w socjologii tylko prowadzenie szerego zakrojonych badań ilościowych i bardziej, a zwłaszcza mniej subtelnej analizy ich rezultatów; także dla tych, dla których socjologia nie ma sprowadzać się w zasadzie do przedstawiania wyników sondaży opinii społecznej”.

II

No cóż... Nie ma co ukrywać, że dla wielu czytelników/czytelniczek lektura książek z zakresu socjologii to często „droga przez mękę”. Po pierwsze – język. Jak przyznaje nawet jeden z wybitnych przedstawicieli tej profesji Howard S. Becker, „(...) każdy wie, że socjologowie piszą fatalnie, i to do tego stopnia, że literaci mogą sobie robić żarty na temat kiepskiego piarstwa, rzucając hasło: »socjologia«”. Ha, łatwo Beckerowi o takie ogólne diagnozy – on sam akurat miał świetne pióro. Czy przedzieranie się przez zwykle mocno przyciękawy styl pisarski naukowych prac socjologów i socjolożek przynajmniej w finale lektury nagradza cierpliwych czytelników jakąś wartą uwagi wiedzą o zjawiskach społecznych? Bywa różnie. Niemniej zawodowa uczciwość nakazuje mi odnotować także takie opinie, jak chociażby Nigela Barleja (ten streścił potoczna wiedzę uniwersytecką, zgodnie z którą „(w)iadomo na przykład, że socjologowie to pozbawieni poczucia humoru lewicujący głosiciele nonsensów i truizmów”) czy filozofa Bronisława Łagowskiego, który podsumował podobnie jak u Barleja odczucia w lapidarny sposób: „(s)ocjologowie odkrywają naukowymi metodami to, co każdy widział gołym okiem”.

III

Otóż nie zawsze w socjologii jest trywialnie. Weźmy przypadek twórczości Zygmunta Baumana. Powszechną popularność przyniosła mu koncepcja „płynnej nowoczesności”. To wtedy Bauman „znajduje literacką metaforę i formułę opisu rzeczywistości, którą zastępuje przez następnych kilkanaście lat w kilkudziesięciu książkach. Płynny świat, płynna miłość, płynny strach, płynna inwigilacja, płynne pokolenie – przyniesie mu

ona rozpoznawalność, zapadnie ludziom w pamięć, opowie dzięki niej niezliczone historie, w których czytelnicy rozpoznają swoje doświadczenie”. Owa „płynność” to jednocześnie literacka metafora, formuła i koncepcja socjologiczna, która zyskała niezwykle uznanie. „Koncepcję nowoczesności, czy też »płynnego społeczeństwa«, stworzył, jak wiadomo, Zygmunt Bauman” – przypomina Umberto Eco. „Kroniki płynnego społeczeństwa” to podtytuł ostatniego wyboru felietonów autora „Imienia róży”, zaś pierwszy tekst wspomnianego tomu nosi tytuł „Płynne społeczeństwo”. Więcej – wspomina w nim Eco, że korzystają z tej koncepcji również konserwatyści, traktując ją jako diagnozę współczesnego świata (kardynał Ratzinger, papież Benedykt XVI).

IV

Konsekwencje niektórych koncepcji Baumana daleko wykraczały poza banał „roz-mów polskich XXI wieku”. I tak w przypadku przedstawionej przez Zygmunta Baumana analizy mechanizmów Holocaustu, Michał Łuczewski „wykazywał, że teoria Baumana zawarta w »Nowoczesności i Zagładzie« nie pasuje do Holocaustu, ale doskonale znajduje zastosowanie przy opisie współczesnego podejścia do aborcji. »Ta książka to jedno z tych arcydzieł, które mówią otwarcie to, o czym ich autor bałby się powiedzieć« – pisze Łuczewski. Jeśli – jak chce Bauman – nowoczesność skrywa przed nami zło, które czynimy, i zaczynamy produkować je na skalę przemysłową, to dlaczego nie uznać stosunku zachodniego człowieka do aborcji, tego przejmującego przejawu naszej obojętności i ślepoty moralnej, za egzemplifikację teorii Baumana?” (Dariusz Rosiak, „Bauman”, Mando, Kraków 2019, s. 214). Po czasie sam Bauman „(z)auważył, że to, co łączy Holocaust z aborcją, to przekonanie, że istnieje życie niewarte życia” (Dariusz Rosiak, tamże).

V

A klasyka myśli socjologicznej – ta nieco dawniejsza? Może też znaleźlibyśmy w niej coś ciekawego. Raymond Aron w latach 30. ubiegłego wieku zadebiutował książką poświęconą współczesnej mu socjologii niemieckiej, w tym prawdziwemu intelektualnemu olbrzymowi tej dyscypliny Maxowi Weberowi. Dzień po kapitulacji Niemiec w I wojnie światowej Weber napisał: „Bez wątpienia spowodowaliśmy światową supremację Anglosasów, co było po tej wojnie równie nieuniknione, jak dominacja Rzymu po drugiej wojnie punickiej. Pozostaje nam pocieszać się i chwalić tym, że zapobiegliśmy najgorszemu: zwycięstwu rosyjskiego knuta”. Jak referuje dalej Aron – Weber w tym samym czasie – „(z) większą niż kiedykolwiek pasją podjął temat reformy konstytucji, do którego nawoływał na długo przed wojną. Proponując naprawę »parlamentaryzmu«, nie oczekiwał natychmiastowej transformacji, cudownej poprawy. Liczył na lepszy dobór rządzących. Jednocześnie, raczej bez złudzeń, obserwował uwarunkowania współczesnej mu polityki. Państwo biurokratyczne stało się ogromnym przedsiębiorstwem, którego funkcjonowanie muszą zapewnić urzędnicy, technicy i specjaliści. Same partie ulegając biurokratyzacji, stają się bezduszną maszyną, sformowane ze ślepo posłusznych przywódcy żołnierzy/aparatczyków, dążących do władzy nie tyle po to, by zrealizować jakieś dzieło dla wspólnoty narodowej, ile by otrzymać stanowiska i uzyskać korzyści majątkowe”.

VI

Brzmii jakoś znajomo, prawda? ▲

PODRÓŻE MAŁE I DUŻE. Poleca Jakub Skalka /90/

Jakub Skalka

Śladami folkloru, cz. 7

Fot. ARC

Najbardziej rozpoznawalnym polskim etnografem jest Oskar Kolberg (na rysunku). Choć tak kategorycznie sformułowane tezy są dość ryzykowne, ta wydaje się akceptowalna. W polskość badacza nikt chyba nie wątpi – choć złośliwi mogliby się droczyć, że przecież jego rodzicami byli Francuzka i Niemieczonego szlachcica z Meklemburgii.

Szukając na siłę argumentów „przeciw”, można byłoby utrzymywać, że tak naprawdę nie był Oskarem, bo to drugie imię urodzonego w 1814 r. w mazowieckiej Przysusze Henryka. Znacznie trudniej byłoby jednak podważyć popularność Kolberga, którego wiek XX uczynił prawdziwym folklorystycznym celebrytą.

•••

Od 1974 r. za zasługi i działania na rzecz kultury ludowej przyznawana jest Nagroda im. O. Kolberga. W 1997 r. powstał instytut badawczy jego imienia. Kolberg patronuje kilkudziesięciu ulicom, kilkunastu szkołom, ma kilka pomników i tablic pamiątkowych. Trzydzieści trzy tomy monumentalnej monografii „Lud. Jego zwyczaj, sposób życia, mowa, podania, przysłowia, obrzędy, gusła, zabawy, pieśni, muzyka i tańce”, wydane za życia i ponad pięćdziesiąt kolejnych, złożonych po jego śmierci na podstawie zgromadzonych przezeń materiałów, drukowano w nakładach sięgających tysiące egzemplarzy. Znalazła się wśród nich także część poświęcona Śląskowi. Ba, autor „Ludu” zamierzał poświęcić mu cztery tomy! Niczego innego tak różnorodna dziedzina nie mogłaby oczekiwać od ikony polskiego ludoznawstwa. Tymczasem... Uwaga, uwaga. Kolberg nigdy nie prowadził na Śląsku badań terenowych.

•••

Śląsk, także Śląsk Cieszyński, wielokrotnie pojawiał się na trasie jego wędrówek, nie wiadomo jednak, by którakolwiek z nich miała charakter badawczy. Pierwsze wizyty mogły być związane z jego pracą w zarządzie Kolei Warszawsko-Wiedeńskiej, której rozgałęzienia wiodły przez Bogumin. W 1872 r. odwiedził w Cieszynie ks. Leopolda Otto, kontakty ze środowiskiem cieszyńskim gwarantowały mu także bliskie relacje z parafią ewangelicką w Krakowie – jej proboszcz, ks. Jerzy Gabrys, pochodziący

z Końskiej, był nawet drugim, obok przyjaciela i naukowca Izydora Kopernickiego, wykonawcą jego testamentu. Mimo to większość planowanych na Śląsku przedsięwzięć i wizyt Kolberga konsekwentnie nie dochodziła do skutku.

Badacz poznawał Śląsk przede wszystkim z oddali i tak też go opisywał. Studiował śląskie publikacje i prasę, rozmawiał ze spotykanymi w różnych miejscach i okolicznościach Ślązakami. W latach 50. spotkał zapewne śląskich patników w okolicach Częstochowy, śląskich robotników mógł spotykać także podczas prac na kolei. To wszystko domysły, ponieważ jedyny wprost poświadczony przez badacza wyjazd przeprowadzony z osobami pochodzącymi ze Śląska – robotnikami w folwarku – miał miejsce w Woli Rasztowskiej pod Radzyminem w 1868 r. Tym samym jedyny zapisany przez niego zbiorek opowieści ludowych ze Śląska powstawał w dworze magnackim na Mazowszu.

•••

Kolberg nieustannie inspirował jednak i zachęcał do pracy nad Śląskiem innych badaczy. Był wśród nich Bogumił Hoff, który w roli fotografa i rysownika współpracował z nim na terenie Wielkopolski. W listach etnografowie wielokrotnie podejmowali temat śląskich badań. „Zajmij się gorliwie opracowaniem wiaćwości ludu śląskiego, dotąd odłogiem leżącego” – zachęcał Hoffa, który rzeczywiście w 1888 r. opublikował niewielkie dziełko poświęcone „ludowi cieszyńskiemu”, przede wszystkim zaś góralom z Wisły. Kolberg kilkakrotnie zapowiadał przyjazd, ten nigdy nie doszedł jednak do skutku – z początku ze względu na nadmiar zajęć, później wątpliwe zdrowie badacza.

•••

Zmarł w Krakowie w 1890 r. i tam, na cmentarzu Rakowickim, został pochowany. Z czasem na Śląsk dotarła nie tylko sława Kolberga, regularnie docierają też nagrody jego imienia – po raz ostatni w 2022 r., gdy przywiozły je z Zamku Królewskiego w Warszawie Monika Wałach-Kaczmarzyk i Karolina Kupczyk. Choć zmarł 130 lat temu, wciąż symbolicznie motywu badaczy i twórców ludowych do pracy na rzecz Śląska. Możemy mu więc chyba wybaczyć, że za życia nie było mu z nim po drodze. ▲

Kulturalni PL

Sobota 8 marca, godz. 16.00

PIĄTEK 7 MARCA

6.00 Panorama **6.35** Korona Gór Polski. Łysica **7.00** Makłowicz w podróży. Podróż 13. Austria **7.30** Pytanie na śniadanie **11.10** Wilnoteka **11.30** Wszystko przed nami (s.) **12.00** Gość poranka **12.25** M jak miłość (s.) **14.05** Polonia 24 Tygodnik **14.45** Bajki naszych rodziców. Olimpiada Bolka i Lolka **14.55** Pomysłowy wnuczek. Włóczykowy obrazek **15.05** Baśnie i bajki polskie **15.30** Program informacyjny **15.55** Szalenie odważna hrabina **17.00** Teleexpress **17.20** Gra słów. Krzyżówka (teleturniej) **17.50** Teleexpress Extra **18.15** Stacja innowacja **18.30** Całkiem niezła historia. Chop od Godki **18.45** Panorama **19.10** Przystanek Ameryka **19.30** Program informacyjny, sport, pogoda **20.25** Na dobre i na złe (s.) **21.20** Na sygnale (s.) **22.10** Tygrysy Europy. Żółte wyszczenie (s.) **23.10** Panorama **23.45** Gra słów. Krzyżówka (teleturniej).

SOBOTA 8 MARCA

6.00 Panorama **6.40** Studio w kontakcie **7.30** Pytanie na śniadanie **11.15** W poszukiwaniu dobrego filmu **11.50** Maszyna zmian. Odwiedziny (s.) **13.00** Jak to się mówi, czyli Kasia u Bralczyka **13.30** Na dobre i na złe (s.) **14.30** Do śmiechu! (pr. rozr.) **15.25** Okrasa łamie przepisy. Dorsz w górach **7.30** Pytanie na śniadanie **11.10** Wschód **11.30** Barwy szczęścia (s.) **12.00** Gość poranka **12.25** Ojciec Mateusz 30 (s.) **14.05** Rachela na Dworcu Gdańskim **15.05** Animowanki. Rodzina Treflików 4 (s.) **15.30** Program informacyjny **16.00** Królowie (s.) **16.30** Barwy szczęścia (s.) **17.00** Teleexpress **17.20** Gra słów. Krzyżówka (teleturniej) **17.50** Teleexpress Extra **18.15** Oko na Wschód **18.45** Panorama **19.10** Kierunek Zachód **19.30** Program informacyjny, sport, pogoda **20.20** Ranczo 6 (s.) **22.10** Sanatorium miłości 7 (reality show) **23.05** Do śmiechu! (pr. rozr.).

NIEDZIELA 9 MARCA

6.00 Panorama **6.40** Z gwiazdą przez świat. Grupa McCarta **7.30** Pytanie na śniadanie **11.25** Makłowicz w podróży. Podróż 14. Irlandia **11.55** Między ziemią a niebem **12.00** Aniol Pański **12.15** Między ziemią a niebem **12.50** Słowo na niedzielę. Polskie legiony, pokusy i wytrwałość **13.00** Transmisja mszy świętej z kościoła pw. Matki Boskiej Anielskiej w Łodzi **14.15** Piłka nożna. Betic i Liga, mecz. Wisła Kraków - Górnik Łęczna **17.00** Teleexpress **17.20** M jak miłość (s.) **18.10** Tu Polonia w USA. Wybory najpiękniejszej Polki w Ameryce 2025 **18.15** Szansa na sukces. Opole 2025 2. Majka Jeżowska **19.10** Kabaretowe Naj. O miłości muzycznej **19.30** Program informacyjny, sport, pogoda **20.20** Stulecie Winnych 2 (s.) **21.10** Tu Polonia w USA. Wybory najpiękniejszej Polki w Ameryce 2025 **21.20** Uwaga - premiera. Figurant **23.20** 31. Wieczory Humoru i Satyry Lidzbark 2010.

PONIEDZIAŁEK 10 MARCA

6.00 Panorama **6.35** Duchowym szlakiem **7.00** Na tropie przypraw. Pikanterie i słodko. Czosnek niedźwiedzi **7.30** Pytanie na śniadanie **11.10** Przystanek Ameryka **11.30** Barwy szczęścia (s.) **12.00** Gość poranka **12.25** Stulecie Winnych 2 (s.) **13.20** Kiedyś to było... (mag.) **13.55** Polacy światu. Eugeniusz Mikołaj Romer

14.05 Kulturalni PL **15.05** Cześć, czy mogę Cię zjeść? **15.15** Kocie kalamburki **15.30** Program informacyjny **16.00** Królowie (s.) **16.30** Barwy szczęścia (s.) **17.00** Teleexpress **17.20** Gra słów. Krzyżówka (teleturniej) **17.50** Teleexpress Extra **18.15** Słownik polsko@polski (talk-show prof. Jana Miodka) **18.45** Panorama **19.00** Polacy światu. Rafał Lemkin **19.10** Nad Niemnem. Za wschodnią granicą **19.30** Program informacyjny, sport, pogoda **20.25** Noce i dnie (s.) **22.15** Magazyn Ekspresu Reporte-rów **23.10** Panorama **23.45** Gra słów. Krzyżówka (teleturniej).

WTOREK 11 MARCA

6.00 Panorama **6.35** Pożyteczni.pl **7.00** Rączka gotuje. Zsiadłe mleko **7.30** Pytanie na śniadanie **11.10** Nad Niemnem. **11.30** Barwy szczęścia (s.) **12.00** Gość poranka **12.25** Ranczo 6 (s.) **14.15** Tygodnik kulturalny **15.00** Zagadki zwierzogromadki. Zapyłacz (mag.) **15.10** Zwierzaki Czytaliśmy **15.30** Program informacyjny **16.00** Królowie (s.) **16.30** Barwy szczęścia (s.) **17.00** Teleexpress **17.20** Gra słów. Krzyżówka (teleturniej) **17.50** Teleexpress Extra **18.10** Przegląd tygodnia **18.45** Panorama **19.10** Wschód **19.30** Program informacyjny, sport, pogoda **20.25** Ojciec Mateusz 30 (s.) **22.15** Rachela na Dworcu Gdańskim **23.10** Panorama **23.45** Gra słów. Krzyżówka (teleturniej).

ŚRODA 12 MARCA

6.00 Panorama **6.35** Stacja Arktyka. Pacjent ocean **7.00** Okrasa łamie przepisy. Dorsz w górach **7.30** Pytanie na śniadanie **11.10** Wschód **11.30** Barwy szczęścia (s.) **12.00** Gość poranka **12.25** Ojciec Mateusz 30 (s.) **14.05** Rachela na Dworcu Gdańskim **15.05** Animowanki. Rodzina Treflików 4 (s.) **15.30** Program informacyjny **16.00** Królowie (s.) **16.30** Barwy szczęścia (s.) **17.00** Teleexpress **17.20** Gra słów. Krzyżówka (teleturniej) **17.50** Teleexpress Extra **18.15** Oko na Wschód **18.45** Panorama **19.10** Kierunek Zachód **19.30** Program informacyjny, sport, pogoda **20.20** Ranczo 6 (s.) **22.10** Sanatorium miłości 7 (reality show) **23.05** Do śmiechu! (pr. rozr.).

CZWARTEK 13 MARCA

6.00 Panorama **6.35** Słownik polsko@polski (talk-show prof. Jana Miodka) **7.00** Jedzenie ma znaczenie (mag.) **7.30** Pytanie na śniadanie **11.10** Kierunek Zachód **12.00** Gość poranka **12.25** O mnie się nie martw 9 (s.) **14.05** Studio w kontakcie **14.50** Całkiem niezła historia **15.05** Bajki naszych rodziców. Dziwny świat kota Filemona **15.15** Mały pingwin Pik-Pok. Ukarane łakomstwo **15.30** Program informacyjny **16.00** Słownik polsko@polski (talk-show prof. Jana Miodka) **16.30** Barwy szczęścia (s.) **17.00** Teleexpress **17.20** Gra słów. Krzyżówka (teleturniej) **17.50** Teleexpress Extra **18.10** Dziwny rok 1968 **18.45** Panorama **19.10** Informacje kulturalne **19.30** Program informacyjny, sport, pogoda **20.25** Paradoks. Kokaina (s.) **22.05** Tu Polonia w Warszawie - Historyk w świecie polityki. Bronisław Gereemek **22.15** Polonia 24 Tygodnik **22.50** Historyk w świecie polityki. Bronisław Gereemek.

Pamięć historii

Pomniki dłuta Bolesława Bałzukiewicza można spotkać w wielu miejscach Wilna – na Starówce, w centralnej części miasta czy na cmentarzu Na Rossie. W tym roku przypada 90. rocznica śmierci wybitnego polskiego rzeźbiarza.

Bolesław Bałzukiewicz (1879–1935) urodził się i zmarł w Wilnie. Jego ojciec Wincenty był snyczerem wykonującym figury sakralne dla kościołów w Wilnie, Kownie i innych miastach. Brat Józef, artysta malarz, zostawił widoki Wilna, brał udział w wystawach sztuki. Bolesław Bałzukiewicz studiował w Krakowie i w Paryżu. W Paryżu pomagał też Antoniemu Wiwulskiemu przy wykończeniu i odlewaniu pomnika Grunwaldzkiego dla Krakowa.

Od 1919 r. do śmierci był profesorem Wydziału Sztuk Pięknych Uniwersytetu Stefana Batorego, kierownikiem Katedry Rzeźby. Jest autorem pomników Stanisława Moniuszki przy kościele św. Katarzyny oraz Józefa Montwiłła na skweru przy kościele Franciszkańskim. Bałzukiewicz wykonał popiersie Juliusza Słowackiego ustawione na ścianie domu, w którym mieszkał poeta, a nagrobek Joachima Lelewela na Rossie oraz rzeźbę św. Jacka w kapliczce na Pohulance (obecnie zbieg ulic Jowaro i S. Konarskiego). Stworzył też wiele rzeźb alegorycznych, jak „Emigranci”, „Sieroty”, „Wojna”, oraz medalliony. Niektóre jego dzieła znajdują się w zbiorach Litewskiego Narodowego Muzeum Sztuki.

W 1894 r. Bolesław Bałzukiewicz wstąpił do Państwowej Szkoły Rysunkowej w Wilnie oraz szkoły rzemiosł. Następnie studiował w Krakowie i w École des Beaux-Arts w Paryżu. Po powrocie do Wilna w latach 1904–1907 wykonał wiele prac, a wśród nich największą – na zamówienie Józefa

Montwiłła stworzył posąg zdobiący szczyt pierwszej wileńskiej elektrowni. Centralna Elektrownia Wileńska działała w latach 1903–1998.

– Początkowo zamierzano wybudować ją w parku Sereiskim, w pobliżu Ogrodu Bernardyńskiego, ale później miejsce budowy przeniesiono na prawy brzeg Wilii, na ulicę Petrozavodskaja, obecnie Rinktinės. W 1900 r. powołano komisję ds. budowy na czele z Józefem Montwiłłem, który pełnił wówczas funkcję przewodniczącego zarządu miasta. W 1906 r. na budynku administracyjnym elektrowni ustawiono rzeźbę „Elektra” dłuta Bolesława Bałzukiewicza. Był to posąg kobiety z wiankiem laurowym na głowie, w prawej ręce trzymającej lampę z żarówką elektryczną; podniesiona do góry lewa ręka symbolizowała początek nowej ery prądu. U stóp znajdował się mężczyzna, który oślepiony światłem elektrycznym lewą ręką przykrywał oczy, prawą zaś odrzucał wygasającą pochodnię. W 1957 r. rzeźba została zburzona – opowiada historyk Paweł Giedroyc. W 1994 r. na podstawie przedwojennych zdjęć dzieła polskiego artysty odtworzył litewski rzeźbiarz Petras Mazūras. Po wykonaniu rzeźby

„Kurier Wileński”/LITWA

Droga do świata bez wojny

24 lutego, w trzecią rocznicę pełnoskalowej rosyjskiej agresji na Ukrainę, we Lwowie zaprezentowano wystawę rysunków pod tytułem „Marzenia dzieci z Ukrainy”. Autorami prac są dzieci 9 (s.) **14.05** Studio w kontakcie **14.50** Całkiem niezła historia **15.05** Bajki naszych rodziców. Dziwny świat kota Filemona **15.15** Mały pingwin Pik-Pok. Ukarane łakomstwo **15.30** Program informacyjny **16.00** Słownik polsko@polski (talk-show prof. Jana Miodka) **16.30** Barwy szczęścia (s.) **17.00** Teleexpress **17.20** Gra słów. Krzyżówka (teleturniej) **17.50** Teleexpress Extra **18.10** Dziwny rok 1968 **18.45** Panorama **19.10** Informacje kulturalne **19.30** Program informacyjny, sport, pogoda **20.25** Paradoks. Kokaina (s.) **22.05** Tu Polonia w Warszawie - Historyk w świecie polityki. Bronisław Gereemek **22.15** Polonia 24 Tygodnik **22.50** Historyk w świecie polityki. Bronisław Gereemek.

forma walki ze strachem. Przedstawiciele Poland Helps przyjechali do Berestyna z pomocą humanitarną i postanowili wesprzeć nas w organizacji warsztatów. Na przykład podczas zajęć kulinarnych dzieci piekły własną pizzę. W Charkowie rysowały w piwnicach przy świetle świec – była to dla nich terapia przez sztukę. W wielu wsiach dzieci nie

mają możliwości uczęszczania do szkoły i nawiązywania kontaktów społecznych. W swoich rysunkach i tekstach opisywały marzenia i historie. Każda z nich jest zapisana w trzech językach: ukraińskim, polskim i angielskim. Wiele z tych dzieci przeżyło okupację. Sztuka to dla nich droga do świata bez wojny. „Kurier Galicyjski”/UKRAINA

INFORMATOR

CO W TERENIE

CZ. CIESZYŃ – Marcowy wykład MUR-u odbędzie się w czwartek 13 marca o godz. 17.00 w klubie Dziupla przy ul. Strzelniczej. Władysław M. Żagan przedstawi najśłynniejszą postać z rodu Piastów cieszyńskich – Przemysława Noszaka.

▲ MK PZKO Czeski Cieszyń-Centrum zaprasza na wycieczkę na Opolszczyznę i Dolny Śląsk (Nysa, Brzeg, Kamieniec Ząbkowicki i inne mniej znane, a ciekawe miejsca), która odbędzie się w dniach 8-10 maja. Cena 4600 koron. Informacji udziela i do 15 marca zgłoszenia przyjmuje Ewa Sikora (e-mail: e.sikora@centrum.cz, tel. +420 608 949 670).

▲ Polskie Gimnazjum im. Juliusza Słowackiego zaprasza na „Kwiat Morwy” – charytatywny pokaz mody 13 marca o godz. 16.00 do Ośrodka Kultury „Strzelnica”.

▲ Zarząd MK PZKO Park Sikory zaprasza członków i sympatyków koła na walne zebranie, które odbędzie się w piątek 14 marca o godz. 17.00 w salce koła nr 4 w Ośrodku Kultury „Strzelnica” w Cz. Cieszyń, wejście główne.

KARWINA-FRYSZTAT – Zapraszamy na spotkanie z Remigiuszem Okrasą – redaktorem wznówionej książki Pawła Hulki-Laskowskiego pt. „Śląsk za Olzą” w czwartek 13 marca o godz. 17.00 w bibliotece. Spotkanie odbędzie się w ramach cyklu wydarzeń kulturalnych Polskie Czwartki.

KLUB SENIORA „PRZYJAŹŃ” – Zapraszamy członków na spotkanie 10 marca o godz. 16.00 do Domu Polskiego PZKO w Karwinie-Frysztacie.

ORŁOWA-LUTYNIA – MK PZKO zaprasza na zebranie sprawozdawcze połączone z obchodami Dnia Kobiet, które odbędzie się w sobotę 8 marca o godz. 15.00 w Domu PZKO. W programie: występ chóru mieszanego „Zaolzie” oraz tercetu wokalnego „La Frella”. Ponadto zebranie sprawozdawcze MK PZKO.

ORŁOWA-PORĘBA – MK PZKO zaprasza na zebranie sprawozdawcze, które odbędzie się w piątek 14 marca o godz. 15.00 w Domu PZKO. Będzie można zakupić znaczki członkowskie na rok 2025 i porębskie kołaczki. W programie między innymi prelekcja doktora Alfreda Böhma na temat snu.

PTTS „BŚ” – Uwaga, zamiana wycieczek! 8.3. zamiast z Bukowca do Nawisja zapraszamy na wycieczkę z Łomnej Dolnej na Skalkę, Małą Skalkę z zejściem do Mostów k. Jabłonkowa – 12 km. Prowadzi Marta Fierla, tel. 733 759 997. Raczki (nesmeky) obowiązkowe. Dojazd do Łomnej Dolnej-Pod Akąty o 9.06 autobusem 870107 z Orłowej o 7.40, z Karwiny (Uniwersytet) o 8.04, z Cz. Cieszyń o 8.21, z Nawisja o 8.55. Pociągami z Cz. Cieszyń o 8.18 do Nawisja, tam przesiadka do autobusu do Łomnej o 8.55.

▲ Zapraszamy 12.3. na wędrowną po Wędrzyni i spotkanie tematyczne w Izbie Pamięci (stara szkoła pod kościołem). Proponujemy dwie trasy spacerowe: Z Trzyńca-Centrum (dworzec kolejowy o 8.30) – trasa przez Sosnę około 4,5km, prowadzi Jan Walek, tel. 721 413 926; z Wędrzyni (dworzec kolejowy o 8.35)

ŻYCZENIA

Dnia 7 marca 2025 obchodzi swój piękny jubileusz życiowy – 90. urodziny

pani MARIA DUDYSOWA
z Oldrzychowic

Z tej okazji składamy najserdeczniejsze życzenia szczęścia, słońca, pomyślności, 100 lat w zdrowiu i radości. Życząc córki z rodzinami.

GŁ-137

WSPOMNIENIA

Na zawsze jesteś w naszych sercach...

Dnia 9 marca 2025 minie 20. bolesna rocznica śmierci naszego Najdroższego

śp. TADEUSZA FIRUTA
z Karwiny

Z miłością, szacunkiem i niegasnącym bólem w sercu wspominają córka Ewa oraz wnuczka Aneta z rodziną.

RK-013

Mijają lata, mijają dni, lecz pamięć stale do serc powraca.

Dnia 11 marca wspominamy 18. rocznicę zgonu mojej Kochanej Mamy

śp. MARII KOCHOWEJ

Z kolei 13 kwietnia minie 34 lat, kiedy zmarł Kochany Ojciec

śp. EUGENIUSZ KOCH

O chwilę wspomnień proszą syn Beno, synowa Daśka, wnuki Bogdan i Wojciech.

GŁ-110

OFERTY

KUPIE jakiekolwiek instrumenty muzyczne i antyki. Tel. 608 374 432.

GŁ-092

MAŁOWANIE I CZYSZCZENIE DA-CHÓW, płotów, elewacji i inne. Tel. 732 383 700. Balicki.

GŁ-135

WYSTAWY

CZ. CIESZYŃ, ZARZĄD GŁÓWNY PZKO, ul. Strzelnicza 28, galeria w holu na parterze: wystawa „Z historii szkolnictwa polskiego w Karpętnej”. Czynna w godzinach otwarcia budynku.

CZ. CIESZYŃ, KONGRES POLAKÓW, ul. Grabińska 458/33: wystawy pt. „Święty Jan Paweł II” oraz „Ofiarne życie Anny Ruckiej (1903-1944)”. Czynne od wtorku do piątku w godz. 8.00-15.00.

MUZEUM TEŚIŃSKA, ul. Główna 115/15, Cz. Cieszyń: wystawa pt. „Hans Mrogała (1914-1975)”. Czynna: wt-pt: w godz. 8.00-16.00, so i nie: w godz. 9.00-17.00.

TRZYŃNIEC, GALERIA MIASTA TRZYŃNIEC, Rynek Wolności 526, Trzyńniec: do 28.3. wystawa Karin Pisiarkowej pt. „Czysta praca”. Czynna: po-pt: w godz. 8.00-16.00.

GŁ-600

Dachy – remonty, dachy płaskie, kominy
Tel. +48 601 532 642

Czas szybko mija, lecz pamięć w naszych sercach pozostaje.
Dnia 7 marca obchodziłby 85. urodziny Mąż, Ojciec, Dziadek, Brat, Szwagier

inż. JAN KAWULOK

z Gródka
Z szacunkiem wspominają najbliżsi.

GŁ-129

Kwiatów w Twe ręce już nie złożymy, tylko na Twój grób je położymy.
Dnia 8 marca minie 16. rocznica śmierci mojej Matki, Babci, Cioci

śp. HERMINY RYBOWEJ

ze Stonawy
O chwilę wspomnień prosi córka z rodziną.

RK-009

Dnia 6 marca minęło 15 lat od chwili, kiedy nas opuścił nasz Kochany

śp. inż. JERZY WOJNAR

z Bystrzycy
Z miłością i smutkiem w sercu wspominają żona, córka i syn z rodzinami.

GŁ-089

NEKROLOGI

Kto kochał, nie zapomni, kto znał, niechaj wspomni.

W głębokim smutku pogrążeni zawiadamiamy wszystkich krewnych, przyjaciół i znajomych, że dnia 4 marca 2025 zmarł w wieku 93 lat nasz Kochany Mąż, Ojciec, Teść, Dziadek, Pradziadek, Szwagier i Wujek

śp. ERWIN WAWRZECZKO

zamieszkały w Karwinie-Nowym Mieście

Pogrzeb naszego Drogiego Zmarłego odbędzie się w piątek 7 marca 2025 o godzinie 13.00 w sali obrzędów pogrzebowych w Karwinie-Raju.

GŁ-140

Nie płacicie drodzy, że idę spać, tego spokoju mi życzcie. Tylko wieczne wspomnienie w sercach zachowajcie.

Z bólem w sercu pogrążeni zawiadamiamy wszystkich krewnych, przyjaciół i znajomych, że dnia 4 marca 2025 w wieku 75 lat zmarła nasza Kochana Mama, Babcia, Prababcia, Teściowa, Siostra, Szwagierka i Ciocia

śp. MAŁGOSIA WYGRYSOWA

z Olbrachcic

Pogrzeb Drogiej Zmarłej odbędzie się we wtorek 11 marca 2025 o godz. 15.00 w sali obrzędów w Olbrachcicach.

GŁ-141

W smutku pogrążeni dzielimy się żalem z rodziną i bliskimi

śp. inż. OTTONA WANI

długoletniego i ofiarnego członka Zarządu Koła PZKO w Dąbrowie.
Nie zapomnimy.

RK-011

www.ajesucho.cz
e-mail: ajesucho@seznam.cz

TECHNICZNE OSUSZANIE WYNAJEM OSUSZACZY OSUSZANIE PO ZAŁANIU

tel. +420 608 772 213

GŁ-398

PROGRAM TV

PIĄTEK 7 MARCA

TVP 1

5.55 Info poranek **7.00** Transmisja mszy świętej z Sanktuarium Matki Bożej na Jasnej Górze **7.30** Agape blisko Ciebie **8.00** Droga. Rysopis uwodziciela **9.00** Ranczo 5 (s.) **9.55** Komisarz Alex 7 (s.) **10.45** Ojciec Mateusz 17 (s.) **11.35** Okrasa łamie przepisy. Śniadanie na polanie **12.10** Agrobiznes **12.50** Natura w Jedyńce. Wzgląd wybrzeża **14.00** Wichrowe wzgórze (s.) **14.55** Jaka to melodia? (teleturniej) **15.35** Gra słów. Krzyżówka (teleturniej) **16.05** Dziedzictwo (s.) **17.00** Teleexpress **17.20** Jaka to melodia? (teleturniej) **17.55** Klan (s.) **18.25** Reporterzy **18.45** Akacjaowa 38 (s.) **19.30** Program informacyjny, sport, pogoda

20.30 Królowie. Trudna decyzja (s.)

1445 rok. Na zjeździe w Sieradzu Zofia (Maria Pawłowska) prosi panów, by zacekalili z wyborem nowego króla. Ma nadzieję, że Władysław żyje. Olesnicki (Przemysław Stippa) nalega, by ślać już poselstwo do Kazimierza (Michał Każyński). Książę może rozpocząć starania o koronę. Biskup zamierza jednak stać warunkami. Kazimierz dowiaduje się, że Iwa (Patrycja Łobodzińska) jest w ciąży. Daje Borysowi (Dariusz Siastacz) posąg dla niej i spotyka się z ukochaną w Jagiellońskich. Do Krakowa wraca Paweł (Jacek Tyszkiewicz), syn krawca Johanna (Wojciech Blach) i Gertrudy (Hanna Zbryt)...

21.05 Komisarz Alex 23 (s.) **22.05** Ranczo Wilkowyje (komedia) **23.10** Krew z krwi 3.

TVP 2

6.25 Anna Dymna - spotkajmy się. Zosia Hinz (talk-show) **6.55** Barwy szczęścia (s.) **7.30** Pytanie na śniadanie **11.15** Operacja zdrowie (s.) **11.50** Tańcząca ze światem - Grecja **12.30** Koło fortuny (teleturniej) **13.15** Miłość i nadzieja (s.) **14.05** Va banque. Turniej mistrzów (teleturniej) **14.35** Na sygnale (s.) **15.05** La Promesa - pałac tajemnic (s.) **16.00** Koło fortuny (teleturniej) **16.35** Familiała (teleturniej) **17.20** Miłość i nadzieja (s.) **18.15** Va banque. Turniej mistrzów (teleturniej) **18.50** Jeden z dziesięciu (teleturniej) **19.25** Barwy szczęścia (s.) **20.45** On Air Music Awards (koncert) **23.00** To jest grane **23.35** Kino relaks. Dzień w Middleton (melodramat USA).

TVN

5.55 Ukryta prawda (s.) **6.50** Kuchenne rewolucje. Wrocław **7.45** Dzień Dobry TVN **11.20** Kuchenne rewolucje. Spaghettiaria **13.25** Ukryta prawda **16.35** Detektywi (s.) **17.40** Ukryta prawda **19.00** Fakty **19.40** Uwaga! **20.00** Top Gun. Maverick (film USA) **22.55** To (horror, Kanada/USA).

POLSAT

6.00 Nowy dzień z Polsat News **8.00** Halo tu Polsat **11.25** Gliniarze (s.) **14.35** Dlaczego ja? Aldona **15.50** Wydarzenia **16.20** Interwencja **17.00** Gliniarze (s.) **18.00** Pierwsza miłość (s.) **18.50** Wydarzenia **19.15** Lepsza Polska **19.55** Must be the music **22.05** Krew (s.) **23.10** Pięćdziesiąt twarzy Greya (melodramat USA).

TVC 1

5.59 Studio 6 **9.00** Magnum (s.) **9.45** Jeden ton należy do ciebie **10.00** Bułeczki z rana **10.25** Sprawę prowadzi Imma Tataranni (s.) **11.30** AZ kwiz **12.00** Południowe wiadomości **12.30** Sama w domu **14.00** Na tropie **14.25** Reporterzy TVC **15.15** Uśmiechy Blanka Bohdanowej **15.50** Piosenki z pewnego miasta **16.10** Łopatologicznie **17.00** Podróż po nowozelandzkiej Tasmanii **17.30** AZ kwiz **18.00** Wiadomości regionalne **18.25** Gdzie jest mój dom? **18.55** Prognoza pogody, wiadomości, sport **20.10** Dziecko (s.) **21.05** Wszystkie-party **22.00** Hercule Poirot (s.) **22.55** Z archiwum telewizyjnej rozrywki **23.50** Kruk (s.) **0.45** AZ kwiz.

TVC 2

5.59 Dzień dobry **8.30** T. Garrigue Masaryk **9.10** Po Czechach **9.20** HME w lekkoatletyce 2025 (transmisja) **14.40** Piękno europejskich wybrzeży **14.50** Miloslava Rezkova-Hubnerowa **15.05** Kraina Dana Barty

15.35 Grypa szpanka

Latem 1918 roku już czwarty rok szaleje krwawa wojna. Miliony ludzi straciło życie w Galicji, w Soczi i na froncie zachodnim. Ponadto krążą plotki o tajemniczej chorobie, która nawet najsilniejszych żołnierzy trzyma w łóżku z wysoka gorączką i silnym bólem. Mgły nadchodzącej jesieni już przetaczają się przez okopy, gdy grypa atakuje po raz drugi. Tym razem pokaże swoje śmiertelne oblicze. Nie tylko w szpitalach polowych setki umierających ludzi jęcza, łapia oddech, duszą się konwulsyjnym kaszlem. Grypa zabiera swoje ofiary kilkoma falami aż do roku 1920. Początkowo na całym świecie jest ich sześć milionów, dwanaście, dwadzieścia, pięćdziesiąt, jeśli nie sto. Niepokojące pytanie brzmi: czy mogliśmy zapomnieć o milionach ofiar tzw. hiszpańskiej grypy...

16.30 Tipsport ELH 2024/2025 (transmisja meczu) **20.20** Brudny szmal (film) **22.10** Kaliber 45 (film) **23.30** Wiadomości w czeskim j. migowym **23.45** Pearl Harbor: świat w płomieniach **0.35** Magia Wielkiej Brytani.

NOVA

6.00 Śniadanie **8.20** Ulica (s.) **9.20** Pewna rodzina (s.) **10.45** Dr House (s.) **12.00** Południowe wiadomości, sport, pogoda **12.25** Przzychodnia w różanym ogrodzie (s.) **13.40** CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas (s.) **15.35** Zamienimy się żonami **16.57** Popołudniowe wiadomości **17.30** Pościg **18.30** Ulica (s.) **19.30** Wiadomości, sport, pogoda **20.20** Mozaika (s.) **21.35** RED II (film) **23.45** CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas (s.).

PRIMA

6.00 Nowy dzień **7.05** M.A.S.H. (s.) **9.15** Koledzy (s.) **10.40** Zoo Nowe początki (s.) **11.40** Agenci NCIS (s.) **13.30** Policja w akcji **14.30** Incognito **15.40** Tak jest, szefie! **16.50** Nakryto do stołu **18.00** Zoo Nowe początki (s.) **18.55** Wiadomości, pogoda, wiadomości kryminalne **19.55** Showtime **20.15** Kochamy Czechi **22.05** Mój mąż sobie z tym poradzi! **23.30** Tak jest, szefie! **0.30** Policja w akcji.

SOBOTA 8 MARCA

TVP 1

6.20 Balans bieli **7.00** Transmisja mszy świętej z Sanktuarium Matki Bożej na Jasnej Górze **7.40** Rok w ogrodzie (mag.) **8.05** Rok w ogrodzie extra **8.20** Pełnosprawni **8.50** Czarne chmury. Pościg **10.00** U Pana Boga w ogródku (s.) **11.00** Ojciec Mateusz 32 (s.) **11.55** Niebываła kariera Taylor Swift **12.35** Gwiazdy w południe. Apaloosa (western USA) **14.25** Okrasa łamie przepisy. Opowieść o gofrach **14.55** Sanatorium miłości 7 (reality show) **16.05** Dziedzictwo (s.) **17.00** Teleexpress **17.35** Pan Mama (s.) **18.40** Jaka to melodia? (teleturniej) **19.30** Program informacyjny, sport, pogoda **20.20** Krew z krwi 3 (s.) **21.20** Hit na sobotę. Marzec '68 **23.30** Złotko szpiegów 2 (s.).

TVP 2

6.00 Barwy szczęścia (s.) **6.35** M jak miłość (s.) **7.30** Pytanie na śniadanie **11.15** To jest grane **11.50** Dobry tytuł (mag.) **12.25** Czerdziestolatek (s.) **13.25** Poczet świrów polskich. Jerzy Satanowski **14.00** Familiała (teleturniej) **14.35** Koło fortuny (teleturniej)

15.15 Szansa na sukces. Opole 2025 2. Majka Jeżowska

„Szansa na sukces. Opole 2025” to kulturowy muzyczny talent show, który wyłania nowe gwiazdy polskiej sceny muzycznej, od lat bawiący wielką publiczność telewizyjną Dwójki. Zasady programu są bardzo proste, a sama formuła pozbawiona pretensjonalności. W programie amatorzy śpiewają w formie karaoke piosenki znanych wykonawców, którzy są jurorami danego odcinka. Utwory dla uczestników losuje prowadzący, a juror odczytuje tytuł. Uczestnik przed występem musi wybrać podkład muzyczny do wykonania – z dodatkowo nagrąną linią melodyczną lub bez niej. Nagrodą dla zwycięzcy odcinka jest awans do finału edycji...

16.20 Na dobre i na złe (s.) **17.20** Postaw na milion (teleturniej) **18.15** Va banque. Turniej mistrzów (teleturniej) **18.45** No... wiadomo (mag.) **19.15** Słowo na niedzielę. Polskie legiony, pokusy i wytrzymałość **19.25** Rodzinka. pl (s.) **20.00** The Voice Kids 8. Przesłuchania w ciemno **22.20** Rodziny się nie wybiera (komedia francuska).

TVN

5.45 Ukryta prawda **6.45** Kuchenne rewolucje. Warszawa - Bar Mleczny **7.45** Dzień Dobry TVN **11.15** Na Wspólnej (s.) **13.05** MasterChef: Nastolatki **14.25** Niezwykłe Stany Prokopa **15.25** Skoki narciarskie. Mistrzostwa świata - Trondheim 2025 **18.10** Milionerzy (teleturniej) **19.00** Fakty **19.30** Mam talent! (pr. rozr.) **21.20** Koniec świata, czyli kogel-mogel **4 23.25** Annabelle. Narodziny zła (horror USA).

POLSAT

6.00 Nowy dzień z Polsat News **8.00** Halo tu Polsat **11.00** Ewa gotuje (mag.) **11.30** Uroczysko (s.) **12.30** Gliniarze (s.) **16.30** Nasz nowy dom (reality show) **17.50** Awantura o kasę (teleturniej) **18.50** Wydarzenia, sport, **20.15** Kochamy Czechi **22.05** Mój mąż sobie z tym poradzi! **23.30** Tak jest, szefie! **0.30** Policja w akcji.

TVC 1

6.00 Co umiały nasze babcie **6.25** Jak Matęj Cvrček został lekarzem (bajka) **6.55** Łopatologicznie **7.45** Siedem siostrzyczek (bajka) **8.20** Kocham Cię (film) **9.00** Uśmiechy Tomasza Holego **9.40** Gejzer **10.15** Sprawy siostry Bonifacji (s.) **11.00** Wszystkie-party **12.00** Z metropolii. Tydzień w regionach **12.25** Nasze hobby **13.00** Wiadomości **13.05** Zimne serce (bajka) **14.15** Wodnik w browarze (bajka) **14.55** Jamamba (bajka) **15.45** Rewizor (film) **16.55** Hercule Poirot (s.) **17.50** Kot to nie pies **18.25** Chłopaki w akcji **18.55** Prognoza pogody, wiadomości, sport **20.10** 32. Czeskie Lwy - wręczenie nagród (transmisja) **22.35** Opieka domowa (film) **0.05** Maigret (s.) **1.45** Bolkoviny.

TVC 2

6.00 Doskonali morscy łowcy **6.50** Wspaniale amerykańskie miasta **7.45** Mistrzowie medycyny **8.15** Na biegowkach po Czechach **8.25** Zwierzęca odyseja **9.20** Przygody nauki i techniki **9.50** HME w lekkoatletyce 2025 (transmisja) **13.35** Auto Moto Świat **13.55** Auto Moto Test **14.10** Babel **14.40** Królowe starożytnego Egiptu **15.35** Cudowna planeta **16.30** Tipsport ELH 2024/2025 (transmisja meczu) **20.20** Trzej muszkieterowie (film)

22.10 Carrie (film)

„Carrie” to ekranizacja pierwszej powieści amerykańskiego pisarza Stephena Kinga. Margaret White, ortodoksyjna chrześcijanka, po stracie męża samotnie wychowuje siedemnastoletnią córkę Carrie. Matka uważa Carrie za przekleństwo boże, a wszelkie jej wady tłumaczy jako kary boskie, całkowicie negując jakiegokolwiek wyjaśnienia naukowe. Kobieta jednak nie wie, że jej córka posiada psychokinetyczną moc zdolną spowodować okrutną tragedię, którą mieszkańcy miasteczka Chamberlain będą pamiętać do końca życia.

23.45 Wiadomości w czeskim j. migowym **23.55** Babilon Berlin (s.).

NOVA

6.00 Karate owca (s. anim.) **6.10** Stacykowo (s. anim.) **6.25** Alvin i wiewiórki (s. anim.) **6.45** My, właściciele domków letniskowych **7.40** Lodowki, opowiadaj **8.30** Weekend **9.10** Kameňák (s.) **10.25** Dzień otwartych drzwi **10.30** Mr. Deeds, milioner z przypadku (film) **12.25** Dzień otwartych drzwi **12.30** Co się zdarzyło na Las Vegas (film) **14.45** Dziennik Bridget Jones (film) **16.55** Pogromcy duchów. Dziedzictwo (film) **19.30** Wiadomości, sport, pogoda **20.20** Pościg - wydanie specjalne **21.55** Włóczytwa labiryntu (film) **0.15** Fantasia absolutna (film) **2.05** Pogromcy duchów. Dziedzictwo (film).

PRIMA

6.05 Wilk i zając (s. anim.) **6.20** M.A.S.H. (s.) **8.20** Włóczytkie **8.55** Autosalon.tv **10.20** Incognito **11.30** Kochamy Czechi **13.25** Mój mąż sobie z tym poradzi! **14.50** Kocham cię niebiańsko (film) **16.55** Ideał klasy siódmej (film) **18.55** Wiadomości, pogoda, wiadomości kryminalne **19.55** Showtime **20.15** Gliniarz (s.) **22.45** Wróg u bram (film) **1.25** Operacja „Wilk morski” (film).

NIEDZIELA 9 MARCA

TVP 1

6.20 Słownik polsko@polski (talk-show prof. Jana Miodka) **6.55** Słowo na niedzielę. Polskie legiony, pokusy i wytrzymałość **7.00** Transmisja mszy świętej z Sanktuarium Bożego Miłosierdzia w Krakowie-Łagiewnikach **8.00** Tydzień **8.30** ZdroWY Plan (mag.) **8.45** Zmiennicy. Ceny umowne (s.) **11.00** Komisarz Alex 23 (s.) **11.55** Między ziemią a niebem **12.00** Anioł Pański **12.15** Między ziemią a niebem **12.45** Pielgrzymi Nadziei. Kuba Wachnik **13.10** BBC w Jedyńce. Raj na Ziemi. Dziewicza planeta. Alaska **13.00** Wiadomości **13.05** O nim-fach Rojenicach (bajka)

13.45 Anusia i pan Pięciooki (bajka)

13.45 Anusia i pan Pięciooki (bajka)

13.45 Anusia i pan Pięciooki (bajka)

13.45 Anusia i pan Pięciooki (bajka)

13.45 Anusia i pan Pięciooki (bajka)

13.45 Anusia i pan Pięciooki (bajka)

13.45 Anusia i pan Pięciooki (bajka)

13.45 Anusia i pan Pięciooki (bajka)

13.45 Anusia i pan Pięciooki (bajka)

13.45 Anusia i pan Pięciooki (bajka)

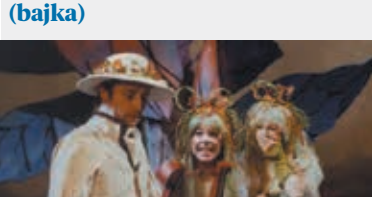
13.45 Anusia i pan Pięciooki (bajka)

13.45 Anusia i pan Pięciooki (bajka)

TVC 1

6.00 Ciekawostki z regionów **6.25** Rewizor (film) **7.35** Śpiący (film) **7.50** Łakierka (film) **8.25** Bułeczki z rana **8.55** Łopatologicznie **9.50** Kalendarium **10.05** Kamera na szlaku **10.40** Obiektyw **11.10** Przygody kryminalistyki (s.) **12.00** Pytania Václava Moravca **13.00** Wiadomości **13.05** O nim-fach Rojenicach (bajka)

13.45 Anusia i pan Pięciooki (bajka)

Pełna piosenek baśń opowiada o młodej dziewczynie, która ma kłopoty w domu z macochą i przyrodną siostrą. Córki Vodnickie, które nie mogą tego oglądać, dają jej magiczną harfę. Z jej pomocą Anulka może przywołać pana Pětiočka, który ją lubi. Ale macocha zabiera harfę, a przyrodnia siostra Anulki wrzuca ją do stawu. Przyjmij ją wodnik z córka. Pan Pětiočko musi pomóc Anulce wyjść z kłopotów i wraz z wodnikiem ukarać zdrażdzicką kobietę...

14.35 Lucie i Marta (film) **15.50** Pięści w ciemności (film) **17.30** Ranczo pod Zieloną Siódemką (s.) **18.25** Co umiały nasze babcie **18.55** Prognoza pogody, wiadomości, sport **20.10** Głowa Meduzy (s.) **21.10** Wybórni SHOW **21.55** Grzesznicy (dramat USA) **22.10** W poszukiwaniu dobrego filmu **22.50** Układ idealny (dramat USA).

TVN

6.45 Kuchenne rewolucje. Górki Wielkie - Dziupla u Wujka **7.45** Dzień Dobry TVN **11.20** Niezwykłe Stany Prokopa **12.20** Co za tydzień **12.55** „Przepiękne” - kulisy produkcji **13.10** Mam talent! **14.55** Top Gun. Maverick (film USA) **17.40** Kuchenne rewolucje. Świdnica **19.00** Fakty **19.30** The Traitors. Zdraycy **21.50** Disco polo (komedia muzyczna).

POLSAT

6.00 Nowy dzień z Polsat News **8.00** Halo tu Polsat **11.20** The Americas. Wschodnie Wybrzeże **12.30** Shrek 2 (film USA) **14.15** Must be the music **16.30** Nasz nowy dom (reality show) **17.30** Awantura o kasę (teleturniej) **18.50** Wydarzenia, sport, pogoda **19.35** Państwo w państwie **19.55** Dancing with the Stars. Taniec z gwiazdami **22.30** Teściowie (s.)

NOVA

6.00 Karate owca (s. anim.) **6.10** Stacykowo (s. anim.) **6.35** Alvin i wiewiórki (s. anim.) **6.55** Policja Modrava (s.) **8.20** Życie na zamku (s.) **9.20** My, właściciele domków letniskowych **10.15** Twój cudowny ogród **10.55** Lodowki, opowiadaj! **11.55** Za pięć dwunasta **13.05** Comeback (s.) **14.05** Dzień otwartych drzwi **14.10** Na przyszłość będziemy sprytniejsi, stary! (film) **16.05** Ostravak Ostravski (film) **18.05** Pościg: wydanie specjalne **19.30** Wiadomości, sport, pogoda **20.20** Sprawy niesamowitej Marty (s.) **21.35** Policja Modrava (s.) **22.50** Odlamki **23.25** Piekielna głębia III (film) **1.20** Spece (s.).

PRIMA

6.00 Wilk i zając (s. anim.) **6.15** M.A.S.H. (s.) **8.50** Prima Czechi **9.20** Prima Świat **9.50** Incognito **11.00** Partia Terezi Tománekowej **11.50** Poradnik domowy **12.45** Poradnik Pepy Libickiego **13.30** Ogrodnik w zasięgu ręki **14.10** Poradnik Ládi Hruški **15.05** Czeskie domki letniskowe marzeń **16.05** Caluś jest jak bóg (film) **18.55** Wiadomości, pogoda, wiadomości kryminalne **19.55** Showtime **20.15** Serce na dłoni (film) **22.25** Przykładynki obywateli (film) **0.30** Policyjna opowieść (film).

PONIEDZIAŁEK 10 MARCA

TVP 1

5.55 Info poranek **7.00** Transmisja mszy świętej z Sanktuarium Matki Bożej na Jasnej Górze **7.30** Studio Raban **8.00** Droga. Stan wyjątkowy **9.00** Ranczo 5 (s.) **9.55** Komisarz Alex 7 (s.) **10.45** Ojciec Mateusz 17 (s.) **11.35** Królowie (s.) **12.10** Agrobiznes **12.55** BBC w Jedyńce. Raj na Ziemi. Dziewicza planeta. Alaska **14.00** Wichrowe wzgórze (s.) **14.55** Jaka to melodia? (teleturniej) **15.35** Gra słów. Krzyżówka (teleturniej) **16.05** Dziedzictwo (s.) **17.00** Teleexpress **17.20** Jaka to melodia? (teleturniej) **17.55** Klan (s.) **18.25** Reporterzy **18.45** Akacjaowa 38 (s.) **19.30** Program informacyjny, sport, pogoda

20.30 Teatr Telewizji. Związek otwarty

Sztuki Dario Fo wystawiane są w 400 teatrach na całym świecie, także w Stanach Zjednoczonych, do których jeszcze w latach siedemdziesiątych miał zakaz wjazdu. Większość jego ważniejszych dramatów była nierz grana na naszych scenach, mimo że w druku są najczęściej niedostępne. Napisany w 1997 roku „Związek otwarty” wystawiał m.in. stołeczny teatr Ateneum. Główne role zagrali tam Ewa Wiśniewska i Leonard Pietraszak. W inscenizacji Teatru TV wystąpili inni znaniomyi duet: Krystyna Janda i Mare

POST SCRIPTUM

UŚMIECHNIJ SIĘ

WEHIKUŁ CZASU

Tak było...

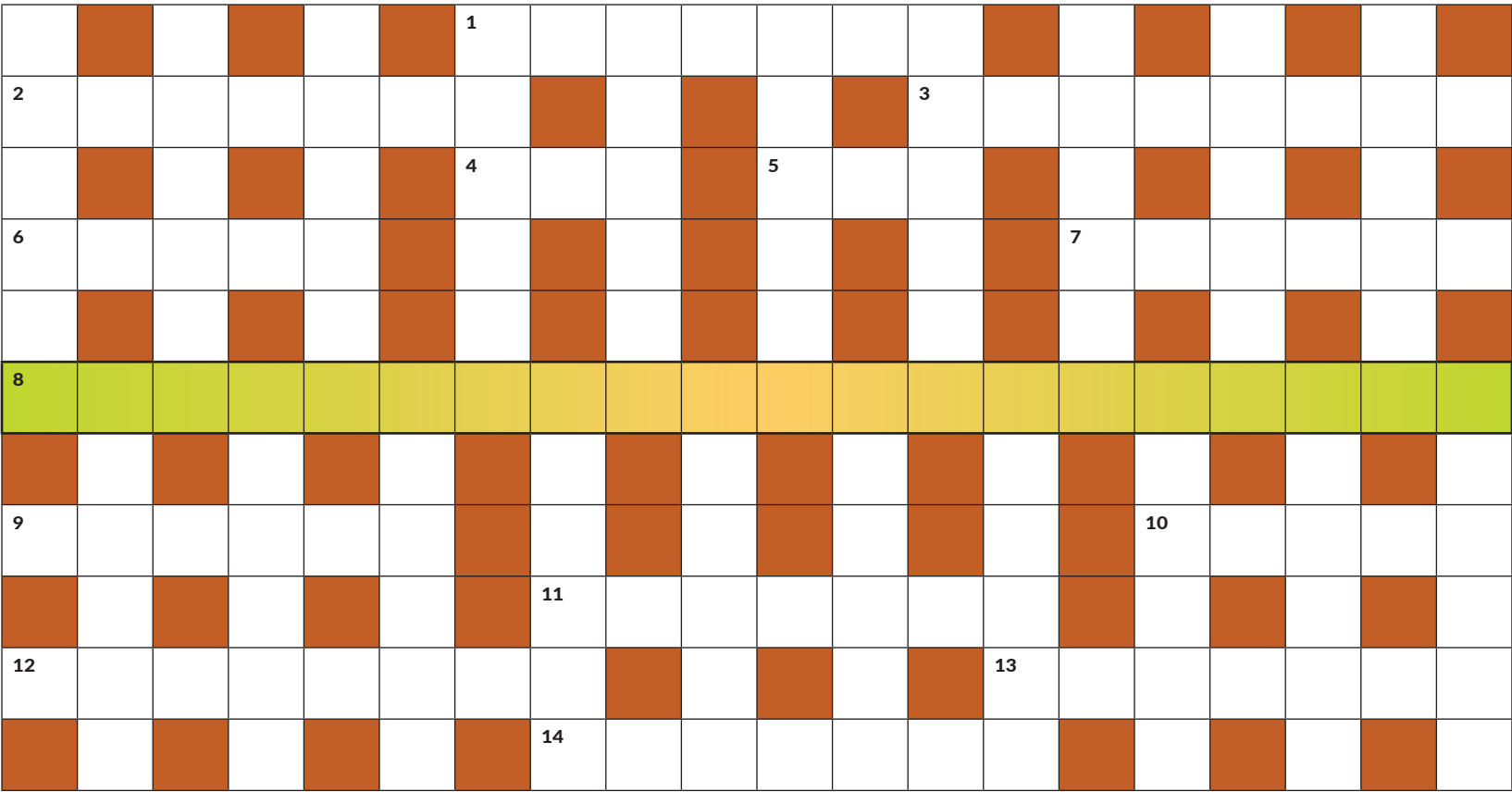

• Tym razem do naszej fotograficznej zabawy dołączyli Wiktor Suchanek oraz Zbigniew Zaremba, którego współczesne ujęcie widoku na Czeski Cieszyn i Beskidy widać obok. Zdjęcie archiwalne pochodzi ze zbiorów Alicji Brannej. Dziękujemy za współpracę!

...tak jest

KRZYŻÓWKA KOMBINOWANA

Wśród autorów poprawnych rozwiązań zostanie rozlosowana nagroda. Rozwiązania prosimy przysyłać na e-mail: info@glos.live. Termin ich nadsyłania upływa w środę 19 marca 2025 r. Nagrodę z 21 lutego otrzymuje **Halina Polakowa**. Autorem dzisiejszej łamigłówki jest Jan Kubiczek.

Rozwiązanie krzyżówki kombinowanej z 21 lutego:
RZEMIOSŁO
MA ZŁOTE DNO

Rozwiązaniem jest przysłowie polskie...

POZIOMO:

- 1. charakterystyczne ukształtowanie powierzchni pewnych przedmiotów, desenh lub dowód transakcji
- 2. modyfikacja, inny model, wydanie, odrębna postać, wariant czegoś
- 3. człowiek łatwowierny, prostoduszny
- 4. zwykle trwa 365 dni
- 5. podłużny wykop wzdłuż drogi
- 6. cierpki owoc ciernistej śliwy lub narzędzie do ścierania warzyw
- 7. miasto Braci Czeskich w Wielkopolsce, ośrodek sportów szybowcowych
- 8. **ROZWIĄZANIE DODATKOWE**
- 9. miejsce, z którego woda wypływa na powierzchnię ziemi
- 10. kolega pszczołki Mai z dobranocki

- 11. tępione środkami dezynfekcyjnymi
- 12. płaski pistolet szybkostrzelny
- 13. antonim powodzenia
- 14. owoce tropikalne z czuprynką o soczystym, złocistożółtym miąższu.

PIONOWO:

AMOREK, ANWARI, AURORA, CALAIS, CALIGA, DIALOG, EBONIT, EWORTH, FARMER, GARNKI, KAKADU, KRAKSA, ŁAGIER, POSTÓJ, TEOSIA, UDREKA, UNESCO, WACŁAW, WADIUM, WYŻYNY.

Wyrazy trudne lub mniej znane:
BRAUNING, INSEKTY, LESZNO

Projekt finansowany ze środków Ministerstwa Spraw Zagranicznych w ramach konkursu pn. Polonia i Polacy za granicą 2023 ogłoszonego przez Kancelarię Prezesa Rady Ministrów. Publikacje wyrażają jedynie poglądy autorów i nie mogą być utożsamiane z oficjalnym stanowiskiem Ministerstwa Spraw Zagranicznych RP ani Fundacji „Pomoc Polakom na Wschodzie”

MINISTERSTWO KULTURY

Ministerstwo Spraw Zagranicznych

Konsulat Generalny Rzeczypospolitej Polskiej w Ostrawie

Fundacja POMOC POLAKOM NA WSCHODZIE im. Jana Olszewskiego

STOWARZYSZENIE „WSPÓLNOTA POLSKA”

Przy wsparciu finansowym Ministerstwa Kultury RC wydaje Kongres Polaków w RC, ul. Grabińska 33, 737 01 Czeski Cieszyn, IČO: 00535613, w wydawnictwie POL-PRESS, s.r.o. IČO: 26792575 • Adres: Redakcja „Głosu”, ul. Strzelnicza 28, Czeski Cieszyn 737 01 • Redaktor naczelny: Tomasz Wolff, wolff@glos.live • Zastępca redaktora naczelnego, redaktor sportowy: Janusz Bittmar, bittmar@glos.live • Redaktorzy terenowi: Danuta Chlup, danuta.chlup@glos.live • Łukasz Klimaniec, klimaniec@glos.live • Szymon Brandys, brandys@glos.live • Fotoreporter: Norbert Dąbkowski, dabkowski@glos.live • Doradca ds. reklamy: Beata Schönwald, beata.schonwald@glos.live • Projekt makiety: Jacek Utko • Telefony: sekretariat/centrala 558 731 766, e-mail: info@glos.live • www.glos.live • Pismo wychodzi we wtorki i piątki • Dostawę prenumeratom prowadzi PNS, a.s. Páteřická 1/2773, 193 00 Praha 9-Horní Počernice. Zamówienia pod adresem: První novinová společnost, a.s., Zákaznické centrum, Evropská 888, 664 42 Modřice, e-mail: zakaznickecentrum@pns.cz. Reklamacje tel. 800 400 412 • Kolportaż: PNS, a.s. • Druk: CZECH PRINT CENTER a. s. Na Rovince 876, 720 00 Ostrava-Hrabová • Materiałów niezamówionych redakcja nie zwraca. Zastrzega sobie również prawo ich redagowania i skracania • Numer ewidencyjny Ministerstwa Kultury RC: MK ČR E 588, nr Indeksu 42501, ISSN 2570-8708.

„Głos” należy do Stowarzyszenia Dzienników Mniejszości Narodowych i Etnicznych Europy MIDAS